

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un jumt. . 14 .
Pe o lună . 2.40 .

Numărul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA:
Strada Deak Ferenc Nr. 20
INSERTIUNILE
se primesc la administrație.
Mulțumite publice și Loc
deschis costă fiecare șir
20 fileri.
Manuscrise nu se inapozază.

Scriitorii.

București, 28 Noembrie.

În sala de conferințe a Casei Școalelor, s'a ținut ieri prima ședință festivă a societății scriitorilor români. Pentru prima oară ne-a fost dat să vedem pe scriitorii aparținând diferitelor școale, adunați la un loc, sărbătorind începutul zorilor, pe cari ei, vișători ai unei lumi, de veacuri căutată le așteaptă de mult.

O impresie neobișnuită pentru asistentul venit anume spre a asista la aceste clipe solenne. Un mozaic de figuri interesante, pe frunte cu înseninarea gândurilor, în ochi cu lumina dimineții. Ceva frumos, ceva neobișnuit. Erau în acea elegantă sală aceia, cari din căldura sufletului lor încălzesc avântul unui neam, aceia ai căror înaintași s'au mistuit luminând, au înfrânt durerea cu mândrie de semizeii.

Fiecare are la activul lui ceva, fiecare a aruncat un grăunte de sămânță pe ogorul culturii noastre, fiecare a vărsat o picătură de sânge în lupta cea mare pentru frumos. Și, dacă ei și-ar fi dat seama mai demult de puterea lor, situația lor de mult ar fi alta. Sunt simpatici acești neînfricați luptători, sunt simpatici prin dorul lor după lumină, pe care poate au întrezărit-o o clipă și bogăția căreia au vrut s'o reverse asupra lumii întregi. Sunt simpatici prin comoara de gânduri frumoase pe cari fiecare o poartă ascunsă în suflet, prin nădejdea ce au căutat s'o sădească în inimile celor doritori de altă viață.

Și dacă ministrul cultelor a venit între ei, desigur că pentru câteva clipe a simțit fiorul unei lumi, pe care acum o cunoaște întâi. Unei lumi, unde minciunii i-se zice minciună, unde lipsește masca urită a politicianismului, unei lumi, în care singur gândul și simțirea curată trebuie să fie stăpâni.

Și dacă ministrul cultelor a presidat această ședință, a făcut-o poate cu farmecul fiorului ce ți-l dă o lume, pe care atunci începi s'o cunoști în toate amănuntele ei, în toată strălucitoarea ei frumusețe. A presidat o întrunire a celor mai cinștiți sămănători de gânduri. Și a făcut o excelentă impresie.

La ședință pe lângă o seamă de personalități marcante ale culturii și științei românești, au luat parte și mulți înalți funcționari dela ministerul de culte, între cari amintesc pe dnii Meissner, secretarul general, apoi d. M. Popescu, administratorul general al Casei Școalelor și alții.

Ședința a deschis-o d. E. Gîrleanu, președintele societății, care a vorbit despre vechile cercuri literare, cari s'au înființat pe vremuri, cari au trăit în diferite epoce la noi.

Aceste cercuri literare au luptat, fiecare așa cum s'a priceput, cum a crezut că este bine, totdeauna conduse însă de dragostea de cultura noastră. Meritul lor este mare, chiar dacă rezultatele muncii depuse nu au fost acelea, pe cari le-ar fi așteptat ele. Căci nu totdeauna au fost înțelese în intențiunile lor. Ceeace se întâm-

plă cu singuratici indivizi, se întâmplă și cu grupările, cari au cea mai curată țintă. Aceste grupări de scriitori au contribuit în primul rînd la păstrarea unității de simțire, la păstrarea unității de limbă în toate ținuturile locuite de Români.

Face istoricul actualei grupări a scriitorilor, grupare ce nu cunoaște, nu vrea să cunoască și să facă deosebire între scriitorii aparținători diferitelor școale literare, într-o cât ținta tuturor este aceeași: frumosul. Și dacă îi deosebește ceva este forma, în care cred că trebuie îmbrăcată creațiunea lor. Societatea s'a pornit din nevoia ce o simțeau scriitorii de a fi uniți în lupta pentru locul ce li-se cuvine în viața unui neam. Astăzi suntem abia la începutul ei. Să nădăjduim, că având sprijinul tuturor oamenilor de bine, societatea se va dezvolta, contribuind tot mai mult la stabilirea armoniei dintre scriitori la ridicarea prestigiului scriitorilor, la răspândirea gustului de cetit.

În câteva cuvinte improvizate în chip fericit, poetul Cincinat Pavelescu a arătat apoi rolul scriitorilor, acestor apostoli ai unor vremi ce vor să vie, a arătat care este și care trebuie să fie idealul lor în viață. Și, în frumoase cuvinte, mulțumește aceluia, cari au înțeles pe scriitori, căutând a se apropia de ei, de lumea lor. Mulțumește dlui Ministru, care a venit să preșideze această ședință festivă.

A luat apoi cuvântul d. C. Arion, ministru al instrucției publice. D-sa declară

Jules Mary.

Sentinela.

Traducere de: Zaharia Bărbulescu.

Iacob Laborde era fiu de țăran de prin părțile Ardennes-ului. Tatăl lui făcuse tot ce îi stase în putință ca să-i dea cele trebuincioase studiului în liceu la Charleville și să-l trimită apoi la Saint-Cyr, adorând pe copilul acesta care costase viața mamei lui și trecând asupra-i, toată dragostea de care îi era inima în stare. Ieșit cel dintâi din școală, era, la 28 ani, unul dintre cei mai buni ofițeri atașați la statul major general, din strada St. Dominique, și șefii lui puneau în el cele mai mari speranțe.

Iacob era tipul adevărat al Ardenezului vecin cu frontiera belgiană; înalt, bine legat, dar fără eleganță, era oacheș, cu ochii negri și cu privirea caldă. Ai fi crezut că soarele de miazăzi i-a aruncat văpaie în vine și i-a colorat pielea sau că ocupația Flandrei de către Spanioli amestecând sîngele celor două rase, era acum întruchipată în el.

Foarte sărac, locuia într-o odaie mică în al cincilea etaj al unei case din str. Verneuil. Tatăl îi murise, lăsându-i puțin lucru. Trăia strîmtorat, din mândrie, nevoind să facă datorii. Dealtfel ocupat mereu cu lucrul și cu studiile, nu mai avea timp de petreceri. Era fericit. Cu toate acestea avea în adâncul inimei o comoară întregă de dragoste și suspina uneori când se gândia cu ochii turburați, la unele femei și fete zărite de

trei-patru ori pe an la balurile oficiale, la minister, la Continental sau la Legiunea de Onoare.

Pe la sfîrșitul lui Decembrie 1885, liniștea vieții lui harnice și singuratică fu turburată. Întâlni, la un bal, o femeie care produse asupra lui o impresie, de care, cu toată casna, nu putu scăpa. Spunea că se numește contesa Ioana d'Antrague. De o frumusețe fermecătoare și prieneșdicioasă, înaltă, bine făcută, cu dinții strălucitori, cu buzele cărnoase și roșii, mereu întredeschise de un zîmbet copilăresc, cu părul negru, cu ochii de culoarea lemnului de mahon, strălucind într-un chip particular, cu o înfățișare care nu se poate descrie, Ioana d'Antrague are abia 25 ani. Se zice că-i văduvă. Se duce peste tot. Locuința ei din strada Malesherbes este minunat mobilată. Locuiește acolo cu un bătrîn cu barba lungă, cu ochii albaștri, care zice că-i e tată. De unde vine? Cine este? Ce voiește? — Nimeni nu știe. Deasupra unei oglinzi mari din camera ei de culcare, este deviza misterioasă:

Nimic pentru mine.

Un raport polițienesc pe care îl avem în față, dă deslușiri asupra obiceiurilor și apucăturilor ei ciudate. Raportul se isprăvește cu fraza următoare:

„Contesa Ioana d'Antrague este o viespe exotică; bâzâie prin toate cancelariile străine”.

E spaniolă.

Iacob se îndrăgosteste nebun de ea. Sângele i-se ridică în obraji. Rătăcește prin Paris, căutând să-și înșele inima. Nu ghicește primejdia acestei dragosti, dar ceea ce știe, e că viața îi e grea și că ori ce ocupație i-a devenit nesuferită.

Caută s'o vadă. Reușește. Îi mărturisește dra-

gostea. Ea îl ascultă cu un suris nevinovat pe buze, cu o bucurie de copil căruia i-se spune ceva nou, neînțeles de el până atunci. Iacob este elocvent și flacăra pasiunii îi însuflețește și-i face să străluciască ochii lui negri.

Trec luni. Ea refuză. El o iubește și simte uneori trecând gânduri grozave de sinucidere și asasinat prin creeru-i înebunit. Ei, mereu liniștită și surizătoare, pare că îi face plăcere chinuirea unui suflet. Așteaptă. Ce?... Ca să se apropie nebunia de muncitorul, de pustineul acesta în luptă, fără mijloace de apărare, cu violența drăcoască și cu frumuseța turburătoare a unei femei.

Mai trec câteva săptămâni. Iacob Laborde fuge de prieteni. Nu se mai vede pe nicăiri. E galben la față și slab. Ochii i-s'au dus în fundul capului. Umerii par că poartă o povară nevăzută, așa îi sunt de încovăiați. Are înfățișarea unui bătrîn. Prietenii sunt îngrijați. L-au căutat, au vrut să-l distreze, dar el a refuzat. A preferat să rămână singur. Trăiește cu gândul la contesă, sau, mai bine zis, moare gândindu-se la ea.

De ce nu-l vrea? Că doar nu-i vre-o sfîntă, știe el. A avut și ea aventuri. I-s'au spus toate. I-au amărit sufletul, dar nu i-au înăbușit dragostea. Și suferă cu atât mai mult cu cât iubește fără stimă și cu cât îi e groază să inbească!...

E bogată. Trăiește ca o prințesă. De unde are bani? Nu știe nimeni; de altfel nici nu se ocupă nimeni. Așa dar nu o sperie sărăcia lui Iacob. Ce vrea atunci?

O întrebă într-o seară când îi sta în genunchi în budoarul ei îmbrăcat în catifea de culoare închisă, căptușit ca o cutie de bijuterii și luminat

că se interesează de aproape de tot ce este cugetare, de tot ce este simțire, de tot ce este frumos. Acestea nu le putea găsi decât în lumea scriitorilor noștri. De aceea a venit între ei, cari au avântul, credința și nădejdea. Se interesează de aproape de mișcarea noastră literară și cunoaște aproape tot ce se scrie la noi ca literatură.

„Voi căuta să Vă arăt nu numai bunăvoința mea, ci și prietenia, pentru-că scriitorii sunt într-o țară factorul cel mai important, de care trebuie să se țină seamă.”

Dela 1848 și până la războiul pentru neamănare România a trecut prin epoca de luptă de eroism. Azi, în timp de pace, este epoca de clădire, de consolidare, de adunare de energie. Pentru toate acestea se cere concursul celor cari se adresează direct sufletelor, cari pot avea o influență binefăcătoare.

În marele palat al înaintării noastre deci, scriitorii vor forma sufletul, vor forma lumina aceluia palat. Ei au datoria de a îngriji să cultive limba și spiritul național și mai departe. Căci o literatură trebuie să fie numai națională. Numai prin originalitatea ei în acest sens se poate impune.

Prezența mea ca ministru aici. Vă consacra societatea D-Voastră. Vom face apoi ca această societate să fie recunoscută ca persoană morală. Faceți pe aceste timpuri cartelul intelectualității. Negustorii fac carteluri ca să câștige, Dv. cartelați-vă ca să nu pierdeți. La aceasta Vă voi ajuta. Activitatea nici unuia dintre scriitori nu trebuie să fie stânjenită de foame, căci această activitate ajută activitatea pentru mărirea patriei.....”

Coresp.

Comisia Senatului român la Regele Carol.

Din București ni-se scrie: Duminecă la orele 12 din zi M. S. Regele a primit în sala tronului comisiunea Senatului care i-a dus Adresa de răspuns la Mesaj.

Comisiunea a plecat dela Senat precedată și urmată de câte un escadron de jandarmi călări. În curtea palatului o companie cu muzică și drapel a dat onorurile. În sala tronului erau prezenți toți dnii miniștri. M. S. Regele a intrat în sală însoțit de A. S. R. Principele Ferdinand și de ofițerii din casa militară regală.

D. Petre Missir, vice-președinte al Senatului a citit Adresa maturului corp.

M. S. Regele a răspuns la Adresă mulțumind pentru urările de bine ce i-s-au făcut de către Senat și exprimând credința că legile decare va avea să se ocupe Senatul în actuala sesiune vor contribui și mai mult la buna stare a țării.

După aceea M. S. Regele a făcut cerc cu dnii miniștrii și senatorii din comisia de răspuns la Mesaj, vorbind cu fiecare în parte.

La ora 1 comisia Senatului a fost condusă cu acelaș ceremonial la sediul maturului corp.

Situația în Austria. Se anunță din Viena: Ministrul de finanțe, cavalerul de Zalesky a făcut în ședința de ieri a Reichsrath-ului un mare expozeu financiar asupra situației financiare actuale a Austriei. A arătat că echilibrul financiar nu se mai poate menține decât cu extreme eforturi, deoarece în toate direcțiile guvernul întâlnește o creștere nemaipomenită a necesităților. Se dau pe față tendințe de-a satisface intereselor partiale chiar și cu pericolul unei sporiri enorme a datoriei de stat, cu toate că datoriile statului austriac au sporit în anii din urmă cu un milion de fiecare zi. Guvernul a elaborat proiecte pentru realizarea unei politici economice mai intensive, pentru ca să mărească astfel puterea de suportare a statului și să previe o fatală desechilibrare a finanțelor.

Ședința Camerei. În fața unui număr neînsemnat de deputați s'a continuat azi discuția reformelor militare.

În ședința de mâine se va continua discuția pe articole, a bugetului ministerului de agricultură.

slab de o lampă, care o făcea să samene cu o cameră mortuară.

— În sfârșit, Ioana, ce vrei dela mine?

Ea îl privește lung, lung. Pleoapele îi tremură puțin și Iacob, care are ochii atinți asupra ei, se miră că o vede pândind.

— Ascultă...

Își apropie buzele de urechea tânărului și îi vorbește încet. S'ar părea că îi e teamă să n'auză și alții.

El se ridică iute și se depărtă cu groază. Își șterge fruntea scaldată de sudoare.

— Ah! e de necrezut! De necrezut!

Și fuge fără s'o mai privească. Fuge cât poate de iute, repetând numai din când în când:

— E de necrezut! E grozav ceea ce-mi cere!

Ea rămâne liniștită pe canapea. Figura nu i-s'a mișcat de loc. Numai când aude jos poarta închizându-se, lasă să-i treacă un suris pe gura de copil.

Și murmură, ridicându-se obosită să sune pe femeia din casă și să se eue în pat:

— Se va întoarce!

Îl așteaptă mai multe zile. Nu vine, dar îi scrie mereu scrisori inflăcărâte, scrisori de nebun. Nu-i răspunde. La fiecare scrisoare, acelaș suris îi vine pe buze.

Iacob, în toate diminețile, în toate serile pândeste pe factor.

Nimic.

Atunci își ia capul în mâni, își înfige unghile în carne și suspină:

— Să-mi tradez patria! Să tradez Franța!

Să dau pe față secretele apărării țării! E grozav!

Se ducе acasă la contesă. Nu este primit. Insistă, dă pe servitori la o parte; vrea să intre cu ori ce chip.

E dat afară și gonit. Contesa e noinduplecată. De trei ori încearcă, dar nu reușește. A treia oară, Ioana îi scrie:

„Adu-ți aminte de ce ți-am cerut. Ascultă-mă și sunt a ta!”

— Ah! demonul! își zice el.

Se luptă cu gândul grozav. Onoarea lui de soldat, mândria de Francez, se revoltă. Rușinea, mânia, dragostea se luptă pentru a-i câștiga inima.

O iubește. E slab înaintea pasiunii, slab ca un copil. Și lacrimile îi izvorăsc din ochi.

Într-o dimineață, după o noapte nedormită, se privește în oglindă și se sperie.

— Fie, își zice... Imi cere o infamie... voi comite acea infamie și apoi mă voi omori.

Își îmbracă uniforma și pleacă.

Unde se duce?... Unde? În strada St. Dominique... Acolo e misterul de război și statul major. Poate că va putea dosi și copia câteva acte importante privitoare la concentrarea armatei franceze în caz de atac din partea Germaniei. Aceasta i-a cerut Ioana d'Antrague: O trădare, ea plată a dragostei.

A plecat. Uite-l pe străzi, clătîmându-se ca un bețiv, bătăind vorbe neînțelese, rizând uneori ciudat, alteori ducându-și repede mâinile la gât ca să-și oprească sughiturile convulsive.

Va asculta pe contesă. Ziua de azi va vedea

Cu cine au votat arădanii la penultima alegere din Arad?

Arad, 13 Decembrie.

„Românul”, într'unul din numărul său din urmă, cu o perfidie fără seamăn care se va desvălui mai la vale, ni-a pus următoarea întrebare:

1. Adevărat este ori ba, că d. Dr. Nicolae Oncu și cu toți ortacii săi dela „Tribuna” și cu toți funcționarii săi dela „Victoria”, la alegerea de deputat penultimă, a votat pentru candidatul guvernamental? Da ori ba?

La aceasta întrebare am răspuns noi prin o contra-întrebare:

1. Adevărat este ori ba că domnii Vasile Goldiș, Dr. Ștefan C. Pop și Dr. I. Suciu cu toți ortacii săi de azi dela „Românul” la alegerea de deputat penultimă au votat pentru candidatul guvernamental? Da ori ba?

La aceasta contra-întrebare iată-l pe d. Goldiș, prompt deastădată, cu răspunsul său. Ce zice:

— Eu niciodată în viața mea, nici în Arad, nici altundeva nu am votat cu candidatul guvernamental, ba peste tot la alegerile pentru Cameră nu am votat de loc pentru nici un candidat, niciodată și nicăieri.

La întrebarea pusă domnilor Dr. Șt. C. Pop și Dr. Ioan Suciu vor răspunde dânsii, dacă vor afla de cuviință să răspundă.

Și acum, să învederăm încă una din rafineriile domnului Goldiș.

La penultima alegere parțială din Arad, erau doi candidați cu acelaș program kossuthist, unul oficial, Komjathy Béla, celalalt neoficial Müller K. Dintre aceștia doi, acesta din urmă făcuse declarații obligatoare pentru sufragul uni-

triumful dragostei lui. Se rătăcește pe străzi, căci merge la întâmplare.

Din timp în timp se oprește. Ar vrea să se înapoieze, dar n'are putere. Teama îi pierе. Nu mai vede decât figura Ioanei, frumuseța ei, surisul ei de copil, tot farmecul primejdios al corpului ei.

Ioana e înainte. Îi arată drumul cu degetul și îi zice: „Nu mă iubești?”, când șovăie.

Și Iacob închide ochii.

E beat cu adevărat. Aleargă, se clătînu. Lumea se uită după el. Copiii, pe cari îi întâlnește, îl privesc cu mirare. Câțiva soldați îl salută; nu-i vede.

Dodată, zăpăcit, se razimă de o casă din str. Grenelle... Ascultă cu capul plecat.

În depărtare se aud trîmbețe și pasul ritmat al unui batalion. Galten ca un mort, ar vrea să fugă, dar nu poate. Picioarele parcă îi sunt legate de pământ.

Iată-i și pe soldați, mergând mândri, cu pușca pe umăr... Și gornistii cântă mereu marșuri răboinice, amintitoare de bătălii, de pârăitul împușcăturilor, de avântul asalturilor furioase, de beția izbânzilor.

Batalionul trece și se depărtează.

Nenorocitul respiră ușurat. Pleacă iarăș; nu mai are mult până la minister. Pe măsură ce se apropie însă, pașii i-se fac mai greoi, mai rari. Se oprește mereu și se uită înapoi.

Reapare amintirea Ioanei.

— Vino! vino, să mă cucerești!...

Și iarăș pleacă. În fața ministerului zărește o gheretă și lângă ea o sentinelă în picioare, nemișcată, cu arma în mână.

versal, și era cunoscut, de un om cu vederi conciliante și în ce privește politica de naționalități. Despre cel dintâi se știa că e un dușman neîmpăcat al Românilor, și adversar declarat al sufragiului universal.

S'a pus atunci chestiunea, alegătorii români ce atitudine să ia în aceasta alegere, să voteze ori să rămâie pasivi? Deputații naționali în Arad erau domnii Dr. Nicolae Oncu, Vasile Goldiș, Dr. Ștefan C. Pop și Dr. Ioan Suci. Chestiunea evident trecea peste competența clubului notsru local și s'a cerut *avisul* clubului deputaților, care era arbitru în asemenea chestiuni.

Și a fost trimis d. Dr. Ștefan C. Pop la Budapesta, ca să supună chestia clubului deputaților. *D. Dr. Ștefan C. Pop s'a rentors dela Budapesta cu avisul, că clubul deputaților îndrumă pe alegătorii români să-și dea cu toții voturile pentru Müller Károly.*

Despre afacerea asta trebuie să se afle urme și în protocoalele de atunci ale clubului dacă se purtau, sau dacă d. Pop nu a dus în rătăcire pe alegătorii din Arad, ceea ce nu putem presupune. D. St. Pop va trebui să se pronunțe în afacerea asta de mare gravitate, din care colegul său d. Goldiș, ar dori să iasă, chiar împotriva domniei sale acum, cu un mic flastru de frumusețe.

În urma acestui *ordin* primit dela club, românii din Arad au votat cu toții cu candidatul Müller Károly, iar dacă au fost și de aceia cari n'au votat, n'au desigur nici un merit postum împotriva erau niște speculanți cari îndemnau pe alții, iar dâșii s'au retras neștiuți și cum se vede acum, cu premeditare dela urnă. Duplicitatea și fariseismul dlui Goldiș, reese și aici în mod evident. Când s'a rentors d. Pop din Budapesta, cu *ordinul* dela club, în conferința noastră d. Goldiș ce-i drept a venit cu propunerea intermediară, ca *deputații*

naționali cei patru, să se abție dela vot, numai alegătorii să-și dea votul. Alegătorii însă n'au primit propunerea domnului Goldiș, spunând că dacă nu votează deputații nici dâșii nu merg la urnă. Urmarile de azi dovedesc, ce cuminte lucru a fost de a nu primi formula mefistofelică a dlui Goldiș. S'a luat atunci hotărîrea, în unanimitate, să votăm toți.

Și astfel au votat toți. *Au votat deputații Dr. Ștefan C. Pop și Dr. Ioan Suci și a votat și d. Dr. Nicolae Oncu. A fugit însă dintre noi toți ceilalți, cu premeditare, ca să ne poată acuza într'o zi pe toți, ori pe cine-i va veni lui lasocoteală, că am votat cu candidat guvernamental*

Azi îi vine la socoteală să ponegrească pe d. Dr. Nicolae Oncu, pe redactorii „Tribunei” și pe funcționarii „Victoriei”. Acuzăția nevrednică și-o mărginește deci la dâșii. Pe dd. Ștefan C. Pop și Dr. Ioan Suci, ar vrea să-i scape astfel:

„La întrebarea pusă dlor Dr. Ștefan C. Pop și Dr. Ioan Suci vor răspunde dâșii, *dacă vor afla de cuvîntă să răspundă.*”

Tactica este aceasta. Domnii Dr. Ștefan C. Pop și Dr. Ioan Suci, *nu vor afla de cuvîntă să răspundă.* D. Vasile Goldiș, a răspuns: n'a votat. Aceasta e un adevar. Prin urmare rămâne că d. Oncu și tribunistii, au fost niște ticăloși cari au făcut totdeauna politică guvernamentală în Arad.

Și băgați de seamă, astfel e în stare să pervescească lucruri întâmplare numai înainte cu doui-trei ani înainte, lucruri pe cari le cunoaște toată lumea în Arad. Ce să mai zicem despre cele întâmplare înainte cu zece ani pe cari le etalează acum? Chiar în numărul de azi se leapădă din nou de unchiul său Iosif Goldiș, cu perfida prefăcătorie, că dâșul l'a sprijinit numai după ce Mangra îl convinsese că va face politică națională. El încă cu trei-

patru ani înainte de alegere, când unchiul său făcuse aceeași apostasie miserabilă ca Mangra azi, umbla pe la dâșul ca să-l facă *profesor la stat*, cum dovedește d. Ioan Beleş, notar public; își luase doar adio cu banchet în Brașov dela profesori, cum dovedesc brașovenii și totuși azi, vinovați pentru alegerea lui Iosif Goldiș sunt numai tribunistii. Se poate o perfidie mai mare?

În loc să vină să arate în mod cinstit cari au fost cauzele cari au indemnat partidul național din Arad să sprijinească aceea candidatură, în loc să recunoască cu bărbăție chiar dacă ni-s'ar părea azi că s'a săvârșit o greșală, se silește să dea pe naivul, care n'a știut, n'a văzut și a fost tras pe sfoară de toți. Așa a căzut în capcană cu numărul unguresc, scris de dâșul despre Tisza, asupra căruia e condamnat la o tăcere rușinoasă, așa se sbate, isbit în toate părțile de inexorabila logică a faptelor, într'o dureroasă lipsă de demnitate, în chestia alegerii lui Goldiș. Amândouă aceste chestiuni, au fost ridicate de prietini săi, în lipsa altor dovezi serioase, de crime împotriva grupării tribuniste, și acum d. Goldiș trebuie să joace. Și joacă, în fața întregii opinii publice, cel mai trist și mai penibil cancan, care i-s'a dat vre-odată unui om public să-l joace.

Avem acum o chestiune nouă: *chestiunea alegerii penultime din Arad.* Să vedem cum va eși și din asta.

D. Dr. Ștefan C. Pop este obligat să ia cuvîntul, nu numai dacă va afla de cuvîntă. Atât în chestiunea alegerii de atunci, cât și în chestiunea alegerii din urmă când ni-a îndemnat să votăm cu Barabás.

În caz de nevoie vom scoate din arhiva orașului datele autentice, despre Românii cari au votat la acea alegere.

E un soldat mic, din topor, cu umerii lați, gros și stângaci în uniformă de infanterist. Recrut nou, nu-i vine la îndemână în mândir.

Iacob Laborde privește pe soldat, uluit. I-se pare că crește, crește, că se mărește grozav, se fac mai mulți, se fac sute, mii. Nu mai vede un singur soldat lângă gheretă, e națiunea întrepă, e Franța în picioare, privindu-l mâniștă și acuzându-l.

Soldatul acesta umil, stângaci, e Franța!

De unde e? — De departe. Și-a părăsit satul de naștere, turmele, plugul și lanurile ca să-și facă datoria, să învețe să-și iubească și să-și apere patria. Și-a părăsit tot: pe tați cei dragi și numea ogorului. Din toate colțurile țării au venit așa flăcăi, cari mâne vor fi oameni la cea dintâi chemare a trâmbiței, poimâne eroi în prima luptă.

Se apropie de santinelă. Trebuie să treacă prin fața ei ca să intre.

Soldatul ia poziția, bate călcăiele și prezintă arma.

Iacob scoate un țipet.

Franța întreagă, reprezentată prin acest soldat, salută pe trădător!

O ia la fugă, buimăcit.

Departe își vine în fire. Se întoarce. Vrea să treacă pentru a doua oară. Pentru a doua oară se oprește, și soldatul, în numele Franței, îl salută iarăși....

Iacob Laborde duce mâna la chipiu, ca să răspundă la salut. Dar, schimbă drumul și se înapoiază în strada Verneuil.

Se urcă la el, în odaia lui mică unde a visat, a lucrat, a cugetat la războiul viitor, unde a iubit, a suferit.

— Ceasul acesta imi va împovăra viața întreagă ca o hașitate, zice.

Își scoate tunica, o aruncă pe un scaun, scoate revolverul, îl încarcă, desface cămașa și, în fața oglinzii, palid, surizător, se amoară și-și face singur dreptate.

Cel din urmă cântec.

Sub geamul din grădină veni-voi ca să-ți cânt
Un cântec, cel din urmă, al dorului înfrînt.
Tu să-l ascuți tăcută, frumoasă, să nu plîngi.
În fața precuratei genușii să nu-ți frîngi.
Spre candela stingheră să nu te mai îndrepti
Și nici înfrigurată de dor să nu aștepti,
Căci e zadarnic plînsul și ruga-i fără rost,
Când în uitarea rece am îngropat ce-a fost.
Ci blînd să-ți razimi fruntea de geamurile reci,
Asupra mea privirea-ți duiosă să-ți-o pleci
Și 'năbușind în tine noianul de dureri
Cântarea mea din urmă ce'n pacea sfintei seri
Părea-va glas de clopot... să mi-o ascuți cu drag...
Apoi m'oi perde'n lume și... iar voi fi pribeag.

Liviu Coman.

NEUMANN M.

GROITOR PENTRU DOMNI.

Furnisorul curții ces. regale și cameriale.

Magazin de haine
pentru bărbați, copii și fetițe

ARAD

Despărțământ separat pentru comande după măsură.

Adunarea festivă a Societății Scriitorilor Români.

București, 13 Decembrie 1912.

Luni după amiază s'a ținut adunarea festivă a Societății Scriitorilor Români în sala de conferințe a Casei Școalelor. Adunarea a fost presădată de d. C. Arion, ministrul instrucției publice și președintele de onoare al Societății. Au mai asistat, d. Meissner, secretarul general al ministerului instrucției, d. M. Popescu, directorul Casei Școalelor, d. Vasiliu Barnoschi, avocat al ministerului instrucției și sculptorul C. Bălăcescu. Dintre scriitori au participat: dd. Emil Gârleanu, președintele Societății Scriitorilor Români, Mihail Sadoveanu, vicepreședinte, Cincinat Pavelescu, Gh. Diamandi, Haralamb Leca, Radu D. Rosetti, D. Nanu, D. Karnabatt, d-na Isabella Sadoveanu, Al. Cazaban, I. Minulescu, Corneliu Moldovan, I. Dragoslar, N. Dunăreanu, Chiru Nanov, N. N. Beldiceanu, Donar Munteanu, A. Mândru, Caton Theodorian, I. Ciocârlan, Tutoveanu, Vasile Savel, Săulescu, A. de Herz, Zaharia Bârsan, N. Ciotari, Tomescu, Victor Eftimiu, N. Pora, Sorbul, etc.

Cuvântarea dlui Emil Gârleanu.

Ca și biata cenușereasă din poveste, — spune d. Emil Gârleanu, — literatura românească își pierduse condurii. Arată rostul prieteniilor și asociațiilor literare în viața intelectuală a țării noastre.

Vorbește de prietenia care a legat toată viața pe Alexandri, Costache Negri și Mihail Cogălniceanu: face istoricul „Juninei” arată lăncezeala ce a domnit după ce membrii acestei societăți au părăsit literatura pentru a se consacra politicii vorbește de începuturile de reînviere a unei activități literare provocată de revista „Sămănătorul” și insistă asupra actualei mișcări literare.

Scriitorii români — spune d. Emil Gârleanu, — cari întretin în această țară comerțul librăriilor, cari îmbogățesc pe editori, se cuvine să fie prada nevoilor și mizeriilor?

D. Emil Gârleanu arată rostul și necesitatea unei Societăți a Scriitorilor Români, și insistă asupra fericitei coincidențe, că în momentul când scriitorii încep să se organizeze se găsește în fruntea ministerului instrucției publice, un om cu gust și simț de artă, un iubitor și ocrotitor al literaturii: d. C. Arion (aplauze).

Discursul dlui Cincinat Pavelescu.

Cu verva și eleganța caracteristică verbului său, poetul Cincinat Pavelescu pentru a concretiza și ilustra condițiile de producție ale scriitorului face o comparație între condițiile în care au scris Vasile Alexandri și Eminescu. Vasile Alexandri a putut să dea măsura completă a geniului său. Era bogat, a ocupat mari demnități în Stat, a fost ministru plenipotențiar la Paris, s'a bucurat de amicitia Carmen Sylvei, a trăit la Mircești într'un lux oriental. În asemenea condiții, Vasile Alexandri a putut să exteriorizeze în forma literară toate comorile sufletului lui.

Poezia lui Eminescu e pesimistă, nu numai din cauza firei inițiale a poetului, și a culturii lui, ci și mai cu seamă din cauza ambițiilor de existență a poetului. Eminescu s'a sbuciumat toată viața cu nevoia și mizeria, s'a surmentat ca

ziarist. În asemenea condiții Eminescu nu a putut da măsura completă a geniului său.

Pentru ca un scriitor să poată produce o operă mai bine încheată, trebuie să se consacre numai literaturii, să nu se risipească în ocupații multiple și meschine. D. C. Arion, ministrul instrucției publice, prin sprijinul ce-l dă scriitorilor, scotându-i de sub tirania nevoilor meschine, contribuie ca literatura prezentă să se îmbogățească cu opere mai bine încheate, mai bine echilibrate.

O voce din public.

D-ra Teticianu, licențiată în litere și filosofie, vorbește din partea publicului, mulțumind dlui C. Arion, pentru sprijinul ce-l dă scriitorilor.

În asemenea condiții, scriitorii vor putea crea opere, care realizând frumosul, vor ridica pe cetitori deasupra realității prozaice și brutale.

Discursul dlui C. Arion, ministru instrucției publice.

D. C. Arion, a pronunțat o spirituală și fină cuvântare, plină de idei și concluzii estetice isvorite dintr'o adâncă cunoaștere a problemei noastre literare.

Am un avantaj asupra d-voastră a tuturor spune l. C. Arion: avantajul vrăstei. Sunt mai în vârstă decât toți d-voastră. E un avantaj la care ași renunța foarte bucuros: ași da tot, și portofoliul ministerial, în schimbul tinereții.”

D. Arion, mulțumește călduros societății scriitorilor români pentru demnitatea ce i-a încredințat-o.

„Unii spune d. C. Arion, m'au ales președinte pe mine, alții pe ministru: unii pentru mine, alții pentru caftanul meu. Am citit o scrisoare, prin ziare, în care se emite ideea, că toți miniștri instrucției publice, să fie președinți ai Societății. Nu am nimic de spus împotriva acestei idei. Constat eu bucurie, că, fie ca om, fie ca ministru, am fost ales în unanimitate.”

D. C. Arion, explică în mod admirabil de ce scriitorii noștri se găsește într'o stare precară. Generația dela 1848 a trăit în epoca eroică. A făcut Unirea, reformele sociale din vremea lui Cuza-Vodă, constituția și în sfârșit actul strălucit și culminant: războiul pentru independență.

Odată cu războiul s'a încheiat epoca eroică. Acum trăim într'o epocă de construcție, pe temelile puse de generația dela 1848, într'o epocă de tranziție sunt ramificate. Asta e cauza situației precare a d-voastră.

D-voastră scriitorii aveți o mare misiune. Noi construim palatul viitoarei Români.

Acest palat nu va fi făcut numai din var, și cărămidă. El va trebui să fie înpodobit cu oglinzi, cu lustruri cu tablouri.

D-voastră scriitorii, veți face această operă de înpodobire.

Apoi, d. C. Arion vorbește despre rolul scriitorilor în făurirea limbii, care este „sufletul unei națiuni în timp și în spațiu” și despre caracterul ce trebuie să-l aibă literatura românească.

Arta noastră, spune d. C. Arion trebuie să fie națională, să se inspire din nevoile, sufletul, visurile și idealurile noastre.

În urmă d. C. Arion a arătat ce face pentru societatea scriitorilor români, după ce mai înainte le-a recomandat scriitorilor să facă „cartel intelectual”.

Am primit cu bucurie președinția de onoare, ce mi-ați încredințat-o. Voi da societății d-voastre ființa morală, căci în curând voi veni în Corpurile Legiuitoare, cu proiectul de lege prin care „Societatea Scriitorilor Români” va fi recunoscută persoană morală.

Astfel oameni bogați, cari au datoria să ajute la propășirea neamului, vor putea să vie în ajutorul societății d-voastră.

Cuvântarea lui C. Arion, atât de luminoasă și elegantă a fost viu aplaudată de scriitori.

După terminarea frumosului său discurs, a fost prezentat dlui C. Arion, d. Caton Theodorian autorul scrisoarei la care a făcut aluzie d. ministru.

— D-ta ai scris că sunt frate d'art”: cum pe dinăuntru ori pe din afară?

— Și pe dinăuntru și pe din afară, răspunde d. Caton Theodorian. La început, v'am votat numai pentru caftan, fiindcă nu știam ce comoară se ascundea sub el. Acum vă votez și pentru d-voastră!

Banchetul dela hotel „Boulevard”.

Primului dintre miniștrii de culte și instrucție publică, care a înțeles să eînstească cum se cuvenea scriitorii români — atât de mult nesocotiți până azi la oficialitate, — i-s'a răspuns, la banchetul dela Boulevard, cu eînstea la care avea drepturi câștigate în rândurile oamenilor de litere.

Societatea scriitorilor români, bogată în atâtea reale talente, cari au dat literaturii noastre și o nouă îndrumare și o nouă îndrumare și o nouă față, a sărbătorit în același timp pe d. C. C. Arion ministru și omul de o vastă cultură literară și artistică, care înțelege și simte arta cu sufletul.

Seria toasturilor a deschis-o d. C. C. Arion, închinând pentru rege și regină.

Cuvântarea dlui Emil Gârleanu.

Domnule Ministru,
Domnule Arion,

Îngăduiți-mi să vă vorbesc ca unui înalt demnitar al țării, îngăduiți-mi să vă vorbesc, dv. personal, ca om, căci dacă înalta demnitate în care stați vă dă putința să faceți, nu-i mai puțin adevărat că omul e acela care investimântă demnitatea cu hlamida strălucitoare a nobletei sufletului. Sunt demnități cari înalță pe un om, dar se întâmplă uneori — foarte rar — când o demnitate, ori cât de înaltă ar fi ea, găsește omul cătră care se îndreaptă, pe un pedestal ridicat mai dinainte, îl găsește și-l lasă în același loc, în care însușirile lui n'au așteptat hazardul ca să vie, ci l'au suit singure, acolo unde trebuia să fie.

De aceea să-mi îngăduiți să vă vorbesc ca unui ministru, și personal ca om, să fim recunoscători ministrului și omului. Am spus odată că sunteți întâiul care ne-ați arătat această aleasă prietenie. Complectez acum: sunteți întâiul care v'ați ales între noi. Artist d-voastră singur, aveți încredințarea că frumosul în el însuși e unul și același și că trebuie primit ori de unde ar veni el. Ce altă recunoștință am putea să vă arătăm, decât luptând necurmat pentru idealul despre care ne-ați vorbit atât de înflăcărat astăzi, și ce bucurie mai mare pentru un suflet ales ca al dv., decât a vedea că cei cărora le-ați dat prilejul să se ridice nu v'au înșelat așteptările. Aceasta va fi recunoștința noastră: — recunoștința noastră ca oameni, iar aceea a vremii: că în fruntea numelor noastre va rămânea în totdeauna numele d-voastră.

Poetul Cincinat Pavelescu după ce făcuse să se înveselească întreaga adunare prin niste epigrame spirituale a luat cuvântul ca vicepreședinte al societății și a început să amintească că marele liric al Franței, melancolicul Lamartine, în ziua recepției sale s'a scuzat că nu poate face precum ar vrea elogiul predecessorului său dl Daru fiind încă cu inima sfâșiată de doliul proaspăt al mamei sale.

Ei bine dlor deși nu sunt un ilustru poet internațional nici obligat — din un discurs la academie predecessorului meu — deși în fața unui areonag, vă cer voia ca și Lamartine să evoc din umbra lor depărtată figurile sfinte ale mamelor d-voastră cari au fâurit din suferințele lor neștiute sufletele voastre calde, entuziaste și impresionabile. Reaminteste pe mamele lui Chateaubriand, André Chénier, poetul Anghel, a căru mamă ca și a lui Chénier a fost de origine elenă și căreia literatura română îi datorește subtilitatea rafinată din operele poetului Anghel.

Termină, întrebând care poet a cântat cu mai mult avânt pe mamă, care e simbolul tuturor suferințelor și tuturor sacrificiilor decât Carmen Sylva. Ea și-a apărut fruntea grea de dubla ei coroană de regină și de poetă spre suferințele înăbușite ale mamelor.

Ei dar i-se cuvine prinusul poezilor și scriitorilor. Trăiască dar Carmen Sylva a strigat poetul în emoție generală.

D. A. Herz. — E într'adevăr o zi mare pentru noi, ziua intrării noastre, mai ales că luați parte și d-v., dle ministru. Deoarece s'a vorbit mult despre ce se face

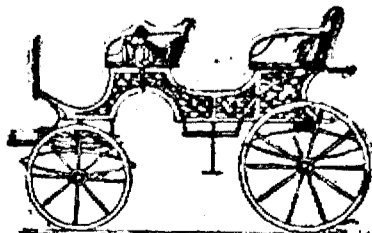
Telefon Nr. 467.

Kardos Gyula,

cea mai mare fabrică de trăsuri sudungară.

Temesvár-Gyárvaros,

Háromkirály-ut 14. sz. (Casa proprie).

Mare magazin de trăsuri noi și folosite.

Pregătesc lucruri de fierar, rotar, șelar, de lustruit și orice reparări de brânșă aceasta, cu prețurile cele mai moderate — Prețurent gratis și franco. — Tot aici se pot căpa obnibuse pentru 6 persoane, cară funebre, felurite căruțe »landanere« cu prețuri moderate.

și despre ce se va face pentru societatea noastră, ar fi bine să ne gândim la ce s'a făcut. În cazul acesta trebuie să îndreptăm privirile și mulțămirile noastre către Mihai Sadoveanu, fostul președinte, care deși din pricina ocupațiilor sale, n'a vrut să mai fie ales președinte, rămâne totuși prin talentul său de canul nostru.

Nu mi-ar fi venit aceasta în minte dacă pe lista cînei n'ași văzut că vinul e din „Crișma lui Moș Precu”. Lista e făcută de Minulescu, și ca poet simbolist s'a gândit de sigur la un simbol. După cum v'ați adăpat astăzi seară din crișma lui Moș Precu, să recunoașteți că vinul lui Moș Precu e bun ca și acela „Dela noi în vișoară”, tot așa generația tânără de astăzi ca și aceea care vor veni se vor adăpa din opera lui Mihai Sadoveanu.

În numele acestei generații de scriitori, din care fac parte, și care băjbăie încă în „Vremurile de bejenie” inerente unei vieți de scriitor, în care suntem pe lângă d-ta „Flori ofilite” deși ne credem Șoimii literaturii române ridice acest pahar în sănătatea strălucitului nostru prozator.

D. Emil Nicolau. — D-lor, ridice paharul meu pentru un om și o idee. Dacă m'ați bănuț că acest toast mi-a fost dictat de un sentiment de recunoștință, v'ași răspunde: da, este adevărat, dar cred că acest sentiment nu poate fi străin breslele nobile a scriitorilor, dela ei având să pornească sentimentele ce înalță pe om.

Dar, pe lângă recunoștință, am fost mînat de sîrbătoarea triumfului ideei.

Printre noi se află unul care, tot fiind un scriitor de valoare, în decurs de 25 ani, neîntrerupt, a luptat pentru triumful literaturii noastre dramatice, consecvent făgăduințelor sale din trecut, atunci când actualul ministru al instrucțiunii l-a ridicat la locul ce se cuvine, a luptat pentru acest ideal și în câteva luni a reușit să facă dovada, că prima noastră scenă se poate rezema temeinic pe repertoriul răsărit din munca intelectuală a scriitorilor români. Pentru acela care a avut această îndrăzneală și a triumfat, pentru bunul meu amic și distinsul ziarist Ioan Bacalbașa, ridice paharul meu.

Au mai toastat d-nii: Sadoveanu, Donar Munteanu, Gârleanu, Isabela Sadoveanu, G. Diamandî, Radu Roșetti, Scurtu, C. Meissner, I. Bacalbașa și Dim. Anghel.

Discursul dlui C. C. Arion.

D. C. C. Arion, începe cuvîntarea sa în aplauzele frenetice ale asistenței.

Speram să nu mai țiu al doilea discurs astăzi; mi-e frică să nu ostensec lumea cu atâtea discursuri. Eu domnilor, sunt un om politic și a început să mi-se numere discursurile, căci mie, când trec pragul de aci, totul mi-se cântărește, totul se drămuiește. De aceea nu voi ține un discurs.

Vreau însă să răspund câteva cuvinte amicului meu d. Emil Gârleanu, președintele societății care cu multă perfidie, a găsit mijlocul să bea deodată în sănătatea a doi oameni, deopotrivă de scumpi mie: C. Arion, omul și C. Arion ministrul. Dar eu vreau să scutur podoaba de flori cu care m'ați împodobit... Ce de elogii! Ce de speranțe! Rețin elogiile și vă rog să păstrați speranțele, căci eu nu sunt decât o manifestare a timpurilor, mai mult chiar decât a persoanei mele. Au venit în sfîrșit timpurile, când vechiul dicton latin mens agitat molem se poate aplica pe deplin. Azi se cetește mai mult, se admiră mai mult, se lucrează mai mult.

Cînd mă duc la teatru și văd sala tixită de public, tresar de bucurie. Sunt aci între noi, dramaturgi, cari au fiecare câte un fiu — fiul ei!, și pe cînd unul e lege succesul în București, află că altul a trecut fruntariile și în curînd va fi jucat pe scena teatrului din Berlin. De aceea cînd d. G. Diamandî imi cere 7 milioane de cetitori, eu zic că mi cere prea puțin, căci limba fiind a neamului, cetitorii pot fi mai mulți, 11 sau 12 milioane, poate fi chiar omenirea întreagă.

Dar nu cereți aceasta lui C. Arion, n'o cereți ministrului, căci atunci ar trebui să mă perpetuez, ca să vă pot da cât imi cereți. Cu vremea se va dobîndi și aceasta, dar nu d-v., cari sunteți dintr'o epocă de tranziție, d-v., cari legați firul eroice generații dela 1848 cu marea generație care ne va urma nu d-v., veți apuca aceste timpuri, ei alții vor dobîndi. Oamenii din epocă de tranziție sunt adesea sacrificați.

Descindeți însă în fundul inimii d-v., căci idealul nu se cântărește după numărul cetitorilor. Virtutea, idealul, credința sunt în voi, și dacă aveți o virtute, o credință, veți slui la altarul idealului și veți triumfa.

Eu sunt un cetitor, un vechi cetitor, căci mi-a plăcut totdeauna să ceteșc și știu pe din afară multe poezii. Cînd văd astăzi, parcă aud un ecou depărtat, — ecoul naționalismului.

Ceeace mă incîntă astăzi aflîndu-mă în mijlocul scriitorilor este că d-v. ați trecut de epoca formulelor generale, de epoca cînd limba noastră pătinea de străinism. Azi avem formula românească, și ori cît de mari ar fi cei cari nu sunt printre noi pot zice că această formulă a dat-o Sadoveanu.

Acei cari nu sunt aci printre noi și pe cari d. Anghel i-a adus în discuție, eu le pronunț numele cu respect și admirație: Carageale, Delavrancea, Coșbuc. Ori ce ar fi făcut — au prea multă mîndrie poate — să ne înalțăm noi cu iubirea noastră până la mîndria lor, ca nu cumva mîne, poimîne să se vorbească tot astfel și despre d-v., tinerii de astăzi.

Între d-v. aș dori să fie iubire; să fie chiar societate de admirație mutuală, și nu de ură mutuală, căci ura e rea, varsă venin în inimă și ofilește sufletele. Ura, ura dintre români e o ură fecundă pentru aceea cari urăsc neamul românesc: rezervați-vă ura pentru dușmani, — avem destui vrăjmași înafară de aci, și acolo am destulă putere de muncă ca să mi apar credința mea, dar aci n'am decât o singură credință: credința românească. Numai atunci vom reuși să facem ceva, cînd vom intra cu fruntea sus și inima senină, în templul poeziei, al culturii, al idealului național.

Nam să injosese mîndria scriitorilor români, vorbind de recompense materiale. Recompensa o aveți în însași plăcerea creației: atunci cînd smulgi o rază de dumnezeire, ca să crezi și tu la rînduți — socot că nu poate fi plăcere mai mare ca aceasta.

Uneori crez și eu, ca orator, și recetîndu-mi vre-un discurs, cu mîndrie imi zic câte-odată: eu voi dispărea, dar ceeace va rămînea după mine, fiul meu, copiii lui, vor zice, cîndu-mă: am avut un strămoș!

De aceea d-lor, mă adresez d-v. reprezentanți ai idealului, și ridice paharul pentru idealul care locuiește aci, între noi, pentru d-v., pentru cei cari lipsesc, și închin: să trăiască scriitorii de pretutindeni, reprezentanții talentului și geniului național!

Un duel de epigrame, între maestrul Cîncinat Pavelescu și poetul Corneliu Moldovan, a adus o notă de căldă veselie, în atmosfera foarte prietenoasă a banchetului.

Pentru părin'ele dr. V. Lucaciu

A apărut cea mai nouă comedie a părintelui Vasile Lucaciu, în Nr. 262 al „Românului” sub titlul „Ex uno disce omnes”.

„D. R. Ciorogariu în prăpăstioasele sale scrieri, publicate în mai mulți numeri din „Tribuna”, în Nr. 232 se ocupă și cu modesta mea persoană. Scopul e acelaș, pe care l-a avut în vedere, scriind în contra tuturor membrilor din comitet: discreditarea, ponegrirea noastră, și dacă ar putea, decapitarea”.

zice „preotul preoților” și — gura zice gura minte. Pentru că eu n'am scris contra tuturor membrilor din comitet, nici n'am avut de scop discreditarea, ponegrirea și decapitarea membrilor din comitet. De partea mea fie comitetul sănătos, căci n'am cu el nimic, ci am numai cu cinstea mea pe care mi-am luat voia a o apăra cu toată modestia și cu sentimentul meu de adevăr în articolii „Spre prăpăstie”. Dacă unii membri din comitet au ajuns de voe de nevoe în raza acestei apărări, eu n'am ce să le fac, — de ce s'au băgat pe mine, de ce m'au calomniat și au atentat la cinstea mea. Și vermele pămîntului se apără, numai eu să n'am dreptul apărării? Sunt eu un corp anorganic în viața națională peste care să calce tot nevoiașul zilelor noastre?

Dar și în această operă de apărare de voi fi mărturisit de rău să se mărturisească de rău, dar dacă am spus adevărul atunci pentru ce m'bateți. Mite, eu sunt de vină că „preotul preoților” iar se bagă în cursă. Pentru că iată ce scrie mai departe în „Ex uno disce omnes”:

„Cu minciuna poți prinzi, dar nu poți cina, zice proverbul românesc”.

„Și eu nu te las, d-le Ciorogariu să cinez cu minciuna. Și fiindcă așanumita „critică”, și „părerii libere”, ce le-ai pus pe hîrtie, dovedesc în mod neîndoios o absolută „reacredință”, sunt dator a te demasca aici înaintea publicului mare românesc, să vadă lumea, din acest singur caz, ce valoare au, și ce scopuri urmăresc așanumitele: „critică” obiectivă și „părerii libere”.

Părintele Vasile Lucaciu mărturisește în „Ex uno disce omnes”, că a cîtit articolii mei „Spre prăpăstie”. Ei bine, în capitolul „Tineri și bătrîni” (pg. 45 din broșură) zice: „Cînd a apărut articolul părerilor libere în Nr. 195 al „Tribunei” dela 12/25 Septembrie 1910 sub titlul „Un proces firesc”, am răspuns imediat în Nr. 197 dela 16/29 Septembrie 1910, sub titlul: „Nevoia unei grupări”. „Răspunsul unui bătrîn” — semnat

de „senior”. Și am reprodus articolul în toată extensiunea.

„După aceasta a urmat mai departe discuția părerilor libere. Părerile mele le exprimă următorul articol apărut în Nr. 205 dela 8 Octombrie sub titlul „Părerii libere” și reproduc și acest articol, în care iau poziție față de părerile libere și închei așa, adresîndu-mă tinerilor: „Sburați și voi și cuceriți atmosfera vieții noastre naționale, dar cinstiți bătrînele. Cultura încă n'a trecut peste acest simț etic și cine trece peste aceasta punte nu mai reprezintă cultura”.

Iată nota ce o am eu în procesul de premenire și cu toate că părintele Lucaciu știe aceasta, scrie că eu, „am pus pe hîrtie” „critica” și părerile libere”.

Haide la masa minciunei pe care mi-ai așternut-o mie, părinte Lucaciu, pentru că acum nu te las eu cum n'a lăsat creștinul pe turc. Înzădrate zvăroleşti, pofteste mînăncă ce ți-ai așternut.

În chestia confesionalismului, pe care iarăși îl revînie părintele Lucaciu, ce am făcut?

Am imputat părintelui Vasile Lucaciu „lipsă de tact” pentru discursul dela adunarea populară din Arad, care discurs, ziceam eu, a fost „destul de frumos dar tendențios, cași cînd numai uniții ar fi luptat pentru dreptul limbei românești” și dela „sfînta metropolie” de Alba-Iulia se datează răsăritul soarelui românesc. Iar cînd „Unirea” mi-a luat în nume de rău, am zis: „Ce este aceasta, decât o umilită rugare către confrății uniți, să ne respectăm reciproc mării arhieriei ai vremilor apuse și să dea locul cuvenit arhieriei noastre de astăzi în lupta comună pentru limbă”. („Spre prăpăstie” pag. 57 și 58.)

Aceste au fost părerile mele modeste despre discursul părintelui Lucaciu. Sfinția sa avea dreptul să se explice și să lase controversa în judecata publicului mare, care nu e minor. În loc de a face însă acest lucru cu minte, pozează în parafrazele sale pe apologetul preasfințitelor episcopi, fondul însă rămîne chiar în discursul reprodus de sfinția sa. Părintele Vasile Lucaciu a rostit cuvintele pe cari eu le-am relevat ca o „lipsă de tact”. Acesta e faptul în raportul adevărului, iar nu cine ce părere are despre acest discurs. Mai pofteste deci încă odată, părinte Lucaciu, la cîna mare ce ți-ai așternut-o cu atîta poftă de gurma.

Eu mi-am precizat punctul de vedere în chestia confesională în capitolul „Confesionalismul” din articolii „Spre prăpăstie”. Confesionalismul meu e o carte deschisă pentru cei ce vor să o înțelegă și părintele Lucaciu s'a întîrziat de a mai opera contra mea cu confesionalismul.

Părintele Lucaciu mai discută în felul său și școala din Șişești, pardon, vorbește despre Șişești, matră, filie, de Noguraș și Dănești, cari toate ar fi avînd școli. Vor fi avînd, dar mai nainte să se adeverească că ce școli, pentru că iată ce mi-s'a întîmplat.

În anul trecut imi arătase d. Ghiță Pop o corespondență din părțile Șişeștilor, în care se spunea anomalia, că părintele Vasile Lucaciu nici n'are școală confesională românească în comuna sa, ci numai școli comunale ori de stat, — nu'mi aduc aminte. N'am fi făcut atunci uz de aduca corespondență, până în Februarie după adunarea populară din Arad, cînd părintele Lucaciu s'a pretat la critică. De atunci sunt 10 luni și părintele Lucaciu avea vreme să clarifice chestia școlii confesionale din Șişești, dar a tăcut, iar acum zice că în parohia Șişești sunt 4 școli, în Unguraș un învățător, în Dănești o învățătoare, în comuna matră Șişești două școli.

Foarte frumos. Acum rămîne să ne mai spună părintele Lucaciu, că sunt școlile din Șişești, unde sfinția sa este paroh, confesionale ori, cum zicea corespondentul „Tribunei”, comunale ori de stat, și dacă există școale ori școli de stat, de cînd există ele? — și atunci se va vedea că cine mînăncă cina cea din urmă, părintele Lucaciu ori corespondentul „Tribunei”. Eu nici într'un caz nu.

Ocazie de cumpărat mobile!

Din cauza producției abundente poți afla pentru prețurile cele mai săzute mobila de Székely și Réti fabricanți de Marosvásárhely lipsă la: mobile în Piața Széchenyi-tér 47.

Oamenilor acreditabili se vînd și pe lângă plătire în rate lunare fără nici o urcare de preț. — — —

— Mare asortiment în trusouri pentru mirese. — La cerere din provincie trimite bogat catalog ilustrat

Aș fi corect cu treaba aceasta dar n'am vroit să întârziu nici 24 de ceasuri cu răspunsul ca să nu se răcească cina părintelui Lucaci. Promit însă să mă conving de adevăr și atunci voi reveni.
R. Ciorogaria.

Un savant francez despre România.

La școala de științe politice din Paris, profesorul *Anatole Le Roy Beaulieu*, în cursul său despre „Europa contemporană”, s'a ocupat și despre România.

Distinsul profesor a început prin a spune că poporul, care interesează mai mult în Orient, pare a fi poporul român. Ca origină e incontestabil că are mult sânge latin, dar că din cauza împrejurărilor geografice, din cauza numărărilor invaziuni barbare caracterul rasei a suferit ușoare influențe slave.

Spre a preciza adevărata origină a Românilor spunea distinsul conferențiar, trebuie să căutăm rădăcina acestui popor în coloni aduși de împăratul roman Traian, cari mai târziu s'au contopit cu Dacii.

Din punct de vedere geografic și economic, România poate fi împărțită în două: regiunea câmpiei, foarte fertilă, foarte producătoare și regiunea muntoasă, care aseunde neprețuite tezaururi, în deosebi enorme bogății petrolifere.

E o mare deosebire între starea de astăzi a acestui popor, care numără numai în regat șapte milioane, afară de ceilalți Români anexați la Rusia și Austria, cari ne dau cifra respectabilă de 11 milioane. Și să se noteze că sunt mai numărați ca Ungurii.

Este un progres real, un progres evident în poporul acesta, care a putut să se mențină în decursul veacurilor contra prigoanelor și contra celor mai vajnice vijelii. Istoria României este un șir de fapte, de lupte și de episoade eroice. Nu arareori la poporul acesta s'a agitat ideea unității tuturor forțelor românești, dar din diferite împrejurări idealul acesta al lor nu a putut lua ființă.

Prima idee de unire națională s'a întrezărit după războiul din Crimeea Români fiind ajutați de împăratul francez Napoleon III. Abia atunci s'au putut contopi laolaltă cele două principate Moldova și Valahia alegând ca domn comun pe hospodarul Alexandru I. Cuza.

Puțerilor mari și mai ales vecinilor, le venea greu să vadă redșteptarea și întărirea unui popor tânăr.

Domnia lui Alexandru Cuza înfățișează în istoria țării cea dintâi idee de emancipare a clasei țărănești. Sub această domnie s'a putut distribui țăranilor pământuri bine înțelese că țăranii au fost obligați să plătească statului amortizarea valorii pământului dat.

În timpul domniei lui Alexandru I. luptele fratricide între familiile românești deveniră mai accentuate și atunci se puse la cale detronarea acestui mare hospodar și alegerea unui prinț din o familie străină.

Se propusese fratelui actualului rege tronul țării românești, dar el l'a respins. Atunci a fost destinat Carol de Hohenzollern sprijinit mult și de Franța, care socotea că va avea astfel în Orient și la gurile Dunării un reprezentant al culturii franceze.

În ceea ce privește relațiile economice și financiare, România înclină spre Germania. Ca politică exterioară România rămâne atașată la politica Tripleei. Această politică își are explicația ei în faptul vecinătății Rusiei. Se știe că în timpul războiului dela 1877 dintre Ruși și Turci micile, dar bravele armate române au fost un ajutor de netăgăduit la asaltul Plevnei unde se fortificase viteazul Osman Pașa. Rezultatul războiului în urma congresului din Berlin a fost

anexarea Basarabiei la Rusia și în schimb s'a cedat Românilor Dobrogea.

E drept că Dobrogea prezintă un interes deosebit din punct de vedere maritim prin faptul de a avea un port însemnat Constanța, pe unde se face un întins comerț. Constanța este un punct de legătură cu Orient și Occident.

Nu e mai puțin adevărat că din punct de vedere politic cedarea Dobrogei Românilor a făcut să nască asperități între ei și Bulgari cari morau o revendică. S'a vorbit chiar de o alianță între Turcia și România îndreptată contra Bulgariei.

E drept că dacă Bulgarii vor cere și vor căuta anexarea Macedoniei, România va cere lărgirea frontierei ei până la Varna și Silistra.

În Macedonia sunt și Români, Cuțovlahi sau Țintari, cari nu pot pronunța pe *c* și România nu visează anexarea acesteia din cauza poziției geografice.

Însă din punct de vedere cultural le întregine o vie propagandă prin școlile de acolo, prin liceele ce are și prin diferitele așezăminte culturale. Originea acestor Cuțovlahi este în coloniile române; nu e mai puțin adevărat însă că dacă vorbesc limba românească, ei au sentimente filogreci.

România caută acum, de acord cu Turcia prin diferite mijloace de propagandă să-i facă să se instrăineze de Grecia. Din cauza acestui fapt și mai ales că în România există o clasă numeroasă de arendași greci, cari exploatează în chip nemilos pe săteni, relațiile diplomatice au fost întrerupte câteva timp.

Trecând dela relațiile noastre externe la situația internă, distinsul profesor spune în rezumat următoarele:

E lucru caracteristic și unic în Orient deosebirea simțită ce există între clasele sociale. De unde aiurea întâlnim o singură clasă plebeiană, aici întâlnim o nobilitate și o țărănie. Prezența acestei nobilități își are explicația ei în împrejurările de pe când România era vasală Turciei. Domniile române se cumpărau dela Poartă de către cei mai bogați. Și nu arare ori această boerie nu este pur românească, având urme grecești din cauza participării pe cari au luat-o acasă în cursul vremurilor la conducerea trebuurilor.

România este monarhie constituțională, regele având dreptul de a chema și concedia guvernele. Sistemul electoral e caracteristic și foarte complicat fiind mai mult un regim censitar. Din cauza acestei stări de lucruri sunt două corpuri legislative, Camera și Senatul.

— Clasa numeroasă, sătenii, sunt într'o stare economică și culturală din cele mai triste.

Sunt un fel de sclavi încăreți încă cu tot felul de corvade și greutăți față de stăpânii proprietari ai pământurilor. Pe cât de strălucit se prezintă clasa înaltă și ea cunoștință și ea cultură, pe atât de tristă e starea țăranului.

Anul 1907 ne-a dat spectacolul trist al unor adevărate vărsări de sânge și măceluri îndreptate contra proprietarilor și a arendașilor. Mai ales revoltele din Valahia au fost înspăimântătoare. Și toată această stare dureroasă de lucruri nu a format preocuparea nici unui partid politic.

Acei savantul profesor amintește că dela legea lui Cuza Vodă nimica nu s'a mai făcut pentru săteni.

Partidele politice sunt două, cel conservator, care nu e însă conservator, și cel liberal, care nu e liberal. Mai e partidul juminist, care se spune că ar fi partidul tinerilor, dar toți membrii sunt mai bătrâni de 60 de ani. În sfârșit este un partid conservator, care are ca șef pe d. Take Ionescu, un om foarte inteligent și partidul său se numește takist. Forma după care guvernează partidele politice este:

Dăți-mi puterea și am majorități.

Sunt foarte rari excepțiuni cazurile când membrii opozițiunii reușese a se alege în câteva orașe.

După o comparație fericită a lui Leroy Beaulieu partidele politice sunt ca un joc de foot-bal.

Congresul Societății ortodoxe a femeilor române.

București, 13 Decembrie.

Luni s'a deschis în București, printr'un Te-Deum la Mitropolie Congresul „Societății ortodoxe naționale a femeilor române”. Serviciul divin a fost oficiat de P. S. Sa Teodorie *Ploieșteanu*, locotenent de mitropolit primat, încununat de clerul mitropolitan. Asistă și I. P. S. Sa Mitropolitul Pimen al Moldovei și al Sucevei.

Printre persoanele asistente remarc pe domni: Boroianu, administratorul Casei Bisericești, P. Gârboviceanu, D. C. Butculescu; pe d-nele: Anastasia Gr. Filipescu, Zoe Rîmnicianu, Rosetti-Bălănescu, Tatiana Nicolescu-Dorobanțu, Eliza Manu, Eliza Greceanu, Zoe Dumitrescu, Mircea, Simion, Timuș, Maria Blarenberg, d-na col. Ciovică, Argiropol, Vasilescu; d-rele Marioara Ilescu, Natalia Pruncu, Rhetoridy cum și alte numeroase doamne și domnișoare.

Mai asistă și d. Bălan, prof. și doctor în teologie, venit din Sibiu, cu o scrisoare din partea Mitropolitului *Meșianu* și o donațiune de 500 lei pentru societate.

Arhimandritul Teofil a citit din Amvon parabola bogatului nemilostiv, iar P. S. Sa Theodosie a rostit la urmă o înălțătoare predică, rugând pe Dumnezeu să sprijinească pe membrele „Societății ortodoxe naționale a femeilor române”. Serviciul divin s'a terminat la orele 12 din zi.

Între orele 2—4 d. a. s'a vizitat muzeul Casei Bisericești din str. Fântânei. Aci, d. Boroianu, administratorul Casei Bisericești, a întâmpinat pe congresiste dându-le lămuririle necesare. La muzeul Casei Bisericești a sosit, pe la orele 3 fără un sfert d. a., și d. ministru C. C. Arion, care a fost întâmpinat de comitetul societății. D. Arion a rămas până la orele 4, când a trecut la Casa Școalelor unde se ținea adunarea festivă a Societății Scriitorilor.

Conferința dlui Iorga.

Scara, la Ateneu a fost foarte multă lume. S'a remarcat prezența I. P. S. Mitropolit Pimen, a înaltului cler, a dlui N. Filipescu, ministru de război, a numeroși ofițeri superiori și doamne din elită. Sala e arhiplină. Preoți din toate țărilor locuite de Români asistau deasemenea.

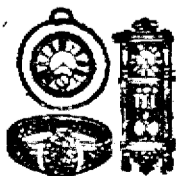
La orele 9 și jum., se deschide serata prin poemul „Pre Dumnezeu” al lui G. Grigorian, citit de preotul Popescu-Moșoaia. În urmă, d. prof. N. Iorga, primit cu ovacțiuni, își desvoltă conferința. *Valoarea tradițiilor naționale în educația femeii.*

Nimeni — începe dsa — nu poate avea respect pentru popoarele fără tradiție sau cari au avut o clipă eutezanta să-si părăsească tradițiile. Moda năvălește deodată ca un șivou sălbatec dar nu rămâne poate nici amintirea ei: tradiția vine însă senină, liniștită, dar taie brazde adânci în urma ei. Focul acesta arde veșnic în sufletul omenesc. Tradiția are valoare în ori ce domeniu, dar în educație are cea mai mare valoare. Cu cât urmăm tradiția mai mult, cu atât e mai bună învățătura care nu înșală niciodată. E datorita noastră să dăm contemporanilor noștri îndreptările de cari ei au nevoie. Să lăsăm retorica în pace. Omul trebuie să nu se înfățișeze altfel în civilizația noastră cea nouă.

Albert Dobó,

giuvargiu, Kolozsvár, Mátyás király-tér 15.

(Telefon 842). Fost prăvălia Husznik. (Telefon 842).

Prefăcând și asortând de nou magazinul de ciasornice și giuvaricale

al lui ► Husznik János ◀ îl continui eu. —

Mare deposit de ciasornice și giuvaere și articole de argint veritabil și de China. Mare atelier de reparaturi. Ochelari se pregătesc

după comandă medicală.

D. Iorga spune că va înfățișa realitatea istorică, din cari asistența va trage încheierile. Generația actuală a pierdut simțul unor realități pe cari înaintașii noștri le aveau cu prisosință. Ei erau mai cuminti în barbaria lor cea veche decât noi în civilizația noastră cea nouă. Pildele de caracter să le luăm din lumea lor pentru că ei au găsit bărbăția trebuitoare în ori ce împrejurări.

Invățământul femeii pe atunci era subordonat nevoilor vremii. Nevoile vremii se împlineau atunci prin religiozitate, simțul pentru artă și talentul de a cârmui în mica împărăție casnică. În jurul acestor trei mari idei se învățau educațiunea femeii de atunci. Religiozitatea de atunci era aceea care se mărturisește rar și se manifestă prin fapte, nu prin reclame în ziare, prin medalii și prin alte mijloace. Românele de odinioară făceau fapte. Unele dintre cele mai frumoase monumente bisericesti le avem dela doamnele de odinioară, cari le clădeau din piatră și din suflet. De aceea nu s'au dărîmat și poate nu vor pieri niciodată.

Trei biserici avem dela doamna lui Petru Rareș — două la Botoșani și una în Bucovina — de cari ne leagă și amintiri și speranțe. E o greșală să repari un monument vechiu furindu-i vechimea, evlavia. E ca și cum ai desgroapa un mort și l'ai îmbrăca cu haine de ultima modă. D. Iorga citează nume de doamne cari au lăsat bisericii monumentale ce trăiesc și azi.

Venind la bisericile de azi, spune că sunt preoți cari citesc pentru dascăli și dascăli cari cântă pentru preoți. Sunt ortodoksi de cea mai veche origine, cari vând vestimente pentru biserici, căci doamnele de azi nu se mai îndeletnicesc cu broderiile pentru biserici. Bisericile noastre sunt goale și de daruri și de odoare, și de rugăciuni și de credincioși, pe când la bisericile de alte confesiuni nu e tot astfel.

D. Iorga spune apoi că bărbații de odinioară nu și trimiteau femeile pe drumul muncii căci erau mândri să-și țină singuri casa lor. După ce examinează cele două elemente cari constituiau educația femeii de ieri, eruditul conferențiar trece la al treilea element: talentul de a cârmui o gospodărie.

Avem și un țaran al civilizației de azi, — țaranul care își bate, își schingiește femeea, poate ca răsunare de nedreptățile pe cari le suferă el.

D. Iorga vorbește de părinții cari își trimit de mici copiii în străinătate, unde învață multe dar ei uită multe și uită dintre cele ce nu trebuie uitate. Dar latinele apusene, rău înțelese, au stricat această viață frumoasă de odinioară. Nu sunt de recomandat și azi toate disciplinele vechi. Azi învățăm multe în școli, dar nitam să citim, nu învățăm să citim nici măcar în limba noastră deși învățăm multe limbi străine. Face o aspră critică actualului program al învățământului fetelor. Cât va fi nădejde omenească cât va fi curiozitate omenească să aibă sufletul cu ceva în cuprinsul lui, atâta timp religia nu va muri. Trebuie să cinstim credința înaintașilor noștri. Datoria socială a omului vere mari jertfe, pentru împlinirea ei trebuie să aducem chiar jertfa conștiinței noastre.

Religiozitatea nu se va învăța prin citirea dogmelor, ci văzând un om religios, un om care se roagă cu adevărat. Câtă vreme țara noastră va avea nevoie de religiozitate, femeea trebuie să fie pregătită prin întreaga-i educațiune.

D. Iorga se ridică împotriva arivismului de astăzi și stărnesc ropote de aplauze când face critica acestei nenorocite stări de azi. Educația de azi nu pregătește pe femei să lupte singură, — după moartea bărbatului ei. Bărbații de azi chiar au frică de viață și sunt cel mai urit document moral al vremii de azi. Datoria femeilor e să-și crească copiii în bărbăție pentru lupta vieții. Conferențiarul descrie cu multă în-sufletire rolul femeilor bogate în țara noastră. — rol așa cum ar trebui el înțeles de femei. Cine are această sarcină de a da unei țări fără suflet un suflet care e sufletul tradiției noastre? Femeea. Ea va face să rezistăm azi și să biruim mâine puterile cele mari cari ne stau în față.

Conferința s'a încheiat la orele 11 jum. noaptea.

**x Seminarul juridic Dr. Geréb, Cluj, Str. Far-
kas (lângă edificiul cel vechiu al teatrului).** Pregătește pe lângă onorar mic, pentru examenele de drept, de stat, riguroase, de drept de stat, examene de avocat și de magistrat. În 3 luni se câștigă licența de doctorat. Fiind în pragul proiectelor de reformă a învățământului juridic, e de dorit ca toți cei interesați să se adreseze spre binele lor la acest seminar, care înlesnește mult cariera advocațională.

Rasboiul italo-turc.

Conflictul celor două puteri în Africa a fost menit să trezească o serie întreagă de iminente primejdii pentru conservarea statului-quo în Balcani și a păcii europene. Pe rînd au apărut fantoma unui atac contra porturilor turcești din partea vaselor italiene, apoi blocarea Dardanelelor, amenințările Rusiei și intervenția franceză alături de o nouă primejdie a intereselor turcești în Persia, din partea aceleiași puteri care insistă pentru deschiderea trecătoare pe seama flotilei sale. Și din întreg acest șir de însemnate frământări politice, azi n'a mai rămas la suprafață decât Creta și războiul din Africa, fără ca soarta acestuia să se fi declarat definitiv pentru vrîmul dintre luptători.

În Balcani popoarele continuă să se miște, dar aceste frământări ale lor nu prezintă vrîmă importantă care să primejduiască liniștea internă a imperiului otoman, căci sunt mai mult cele din urmă sbateri stîmpe ale unui ecou trezit de Anglia și Franța într'un popor care de ani îndelungați pîndește elipa potrivită pentru a-și câștiga neatîrnarea și o credea sosit acum — deodată cu războiul. —

Evenimentele din Persia sunt pe cale de a intra în cursul obișnuit de până aci, căci reprezentanții celor două puteri au convenit la o schimbare, ce privește punctul doi din ultimatul Rusiei, iar aceasta la rîndul ei, e hotărîtă să modifice ultimatul, ținînd cont și de interesele sale.

Chestiunea Dardanelelor.

Din Viena să desminte categoric știrea lansată de birourile de informație că Austria ar fi intervenit în chestia Dardanelelor, convorbirea contelui Palavicini încă nu a fost în legătură cu aceasta, deoarece guvernul austriac nu putea lua o pozițiune fățișă față de Rusia, cătă vreme se știe că între aceste două țări există o înțelegere de alianță. Nici puterile din tripla entente nu au excreitat vrîmă influență în această direcțiune, cu toate acestea chestia deschiderii Dardanelelor a fost luată pentru totdeauna de pe tapet, căci puterile s'au convins desine, că realizarea pretențiilor rusești în acest punct ar însemna o nouă primejdie a păcii.

Rusia însă continuă cu intermedierea pentru deschiderea trecătorii și în scopul acesta oferă porții tot felul de avantajii și concesii, e hotărît să abstea chiar dela clădirea liniilor ferate dealungul litoralului Mării negre; și toate acestea fie chiar și numai pentru trecerea parțială a vaselor de război, aduînd în aceeași vreme ca fiecare vapor rusesc să fie petrecut de unul turcesc până va eși din Dardanele. La Petersburg se crede că pretențiile făcute în această ultimă fază vor fi sprijinite atât la Londra cât și la Paris. Cercurile politice din Constantinopol însă nu admit nici un fel de concesie și Poarta e hotărîtă să cedeze Angliei un port din Creta, numai să constrângă pe Rusia să abziec de pretenziunile ei în Dardanele.

Luptele din Tripolis.

Ministerul turcesc de război a primit o depeșă din partea comandantului din Tripolis, cu data de 6 Decembrie, anunțînd că asaltul dat de Italienii contra punctului Sukeldjuva s'a sfârșit prin complectă retragere a Italienilor cari au lăsat pe câmpul de luptă peste 400 uciși și numeroși răniți. Turco-arabii au avut vre-o 20 uciși și 30 răniți.

O depeșă primită prin telegrafia fără fir din Benghazi, cu data de 9 Decembrie, zice că situația e aceeași în localitate. În seara de 7 Decembrie s'a dat un mic atac la avant-posturi, dar dușmanul a fost imediat respins. Italienii n'au avut pierderi.

Aeroplane nimicite.

Zilele acestea — după cât se telegrafiază din Tripolis — opt aeroplane ale armatei italiene au plecat în recunoaștere și trecînd pe deasupra taberelor turcești au fost ochite de Arabi și nimicite cu desăvârșire. Nu se știe nimic despre soarta bieților aviatori.

Expulsarea Italienilor.

Ziarele spun că Italienii domiciliați la Galipoli, pe Dardanele, au primit înștiințare ca în cel mult trei zile să părăsească orașul. Lucrătorii italieni fără lucru au primit de asemenea ordinul să părăsească țara. Italienii din Smirna, evaluați la 8000, socotindu-se și femeile și copiii, au primit înștiințare ca să părăsească țara până la 16 Decembrie.

Consulatul german a cerut ca acest termen să fie prelungit pentru timp nederminat, iar până va intra în vigoare ordinul de expulsare, locuitorii vor fi păziți de jandarmi.

Agencia Reuter află din Smirna că un ordin oficial pune în vederea Italienilor lin acel oraș să părăsească localitatea în interval de o săptămână, căci altfel vor fi supuși dreptului războiului.

O luptă crâncenă.

Paris, 13 Noembrie. Telegramele de azi aduc știrea unei lupte cumplite ce s'a dat în Benghazi între armeele vrășmașe. Lupta a durat două zile întregi și masacrul care ajunse la baionetă a răpus vieți nenumărate. Lupta a fost lăsată neisprăvită și Italienii și-au putut menține pozițiile asaltate.

Pierderile din amîndouă părțile sunt enorme.

INFORMAȚII.

ARAD, 13 Decembrie n. 1911.

— „Fruntașii” și studențimea. Ni-se scrie din Budapesta: Mînată de idealismul ei firesc, studențimea noastră universitară din Budapesta, a dat Duminecă, în cinstea „frunțașilor” intruniți ieri și alaltăieri în conferență, o serată muzicală și literară în sala societății „Petru Maior”. Tinerimea e dornică întotdeauna de un sfat cuminte, de un cuvînt de conformare, de un îndemn pentru armonizarea sufletelor printr'un singur gînd...

La serată însă frunțașii au asistat numai ca simpli privitori. Dlor socotese că solvind o sumă oarecare de parale — și-au făcut datoria. Societatea, la rîndul ei, li-e recunoscătoare pentru acest gest — fără indoială — marinos.

Un incident bizar n'a putut fi totuși înconjurat. Din ropotul aplauzelor cu care publicul onora pe dl Olar, tenorul nostru apreciat, țîșni pe neașteptate un glas stentorie covârșind entuziasmul:

— Toate ar fi bune, dlol, — numai „Tribuna” de n'ar fi!

Era glasul rotundului „frunțas” Dr. Cornel Iancu (advocat) din Arad. După o clipă de generală uimire:

— Trăiască „Tribuna”! — răspunde un cor întreg de glasuri tinerești.

Cari vor fi fost impresiile darduliului frunțas, părăsind sala după serată — să rămăie o taină pentru noi...

Pe stradă se încing iarăș, ca de atâtea ori, polemicele aprinse. Tinerimea e însufletită de articolele recente ale dlui Goga „Vorbe mari” și „Trecut și prezent”. Găsbse cu toții că analogia cu Cașavencu, popularul erou al maestrului Caragiale, a fost minunată. Mulți sunt nedumeriți de abținerea dlui Braniste dela conferințele comitetului. Ah! — pînda! Da, da, un soldat credincios steagului nu poate să-și părăsească postul...

Pornese apoi fel de fel de combinații și se dau tălceniri în legătură cu diversele știri politice din timpul din urmă. Un student crede că a descoperit, în sfârșit, tainica legătură dintre „Tribuna” și Tisza.

— „Păi, simplu de tot — spune el. Vă aduceți aminte de vizita dlui Tache Ionescu la contele Tisza, există deci o prietenie declarată. Acum să urmărim firul un pas mai departe. Dl Tache Ionescu — o știm cu toții — ie prieten bun cu dl profesor universitar C. Rădulescu-Motru...

— Eureka! — exclamăm cu toții. Tocmai dăunăzi dl Rădulescu-Motru a colaborat cu două articole la „Tri-

buna”. Concluzia firească: Dacă dl Tache Ionescu e prieten și cu Tisza și cu dl Motru, contele Tisza la rîndul său e și el prieten cu prietenul „Tribunei”, cu dl Motru. Legătura dintre „Tribuna” și contele Tisza e deci elucidată deplin...

Aviz dlor Vaida și A. C. Popovici!

După ședințele comitetului.

Întălnesc pe dl deputat Dr. Ștefan C. Pop și îl rog să-mi dea amănunte pentru „Tribuna”.

— Vă rog, dle deputat — zic — să-mi acordați o convorbire cât de scurtă asupra discuțiilor din ședințe. Trebuie să trimit informații „Tribunei”.

— Nu sunt în situație... — îmi răspunse dl deputat, întorcând o față înorâtă dela mine, iar mie mi-au venit numai decât în minte celebrele cuvinte „nu-s acasă...”

Am încercat zadarnic să aflu amănunte. Pretutindeni nutre și atitudini, cari îmi strigau de departe fatalul „nu-s acasă”.

Mari și nepătrunse sunt doar gândurile conducerii noastre politice și nu e muritor care poate să le cunoască.

— **Pace în popor!** Din Ghilad, comitatul Timișului, primim următoarele rânduri:

„E detestabilă pornirea începută de cei fără suflet în „Poporul român”, dar totodată și explicabilă, căci e ultima opintire a unui muribund. După atâtea încercări zadarnice, era doar o trebură neapărată pentru „autorizații” de a alege și ultimul deșeu pentru a-și desfăce marfa care de mult își perduse prețul și valoarea.

Și aici, însă, îi va întâmpina glasul poporului, care cere lumină adevărată și dragoste sinceră — așa cum aceste transpiră din fiecare slovă a falniciei „Tribune”.

Ghilad, 29 Noembrie v., Nicolae Chicomban, preot ort. român.

— **Conducători harnici — comună harnică.** Din Mănerău ni-se scrie:

Comuna noastră Mănerău e o comună mică în comitatul Aradului. Are 110 numere de casă și vre-o 670 de locuitori, dintre cari cea mai mare parte sunt săraci și trăiesc numai din lucrul cu ziua.

Cu toate aceste azi ne putem mândri și noi cu biserică frumoasă și o școală nouă zidită în acest an. Biserica e zidită din anul trecut. Lucrurile aceste s'au făcut mulțumită dlui preot Romul Popoviciu și dlui învățător Toma Sirca, cari amândoi, ca adevărați păstori sufletești, au îndemnat poporul ca după ce ne-am zidit biserică să ne zidim și o școală frumoasă. Și fiecare credincios a jertfit cât a putut din puținelul său și s'au adunat bani de ne-am putut ridica două lăcașuri măndre, cari se înalță falnic în mijlocul Mănerăului.

Mulțumită trebuie să aducem și venerabilului Consistor din Arad, care i-a venit într'ajutor la desăvârșirea acestor clădiri trebuincioase.

Iubiți cetitori, e mică comuna noastră, dar azi totuși avem în comuna noastră vre-o 35 de înși cari cetesc „Tribuna Poporului”. Vrednicul nostru învățător, dl Toma Sirca, a îndemnat și îndemnăm copiii ca după ce au eșit din școală să aboneze foi, ca să se mai deprindă cu cetitul. Azi dacă întrebi un băiat pe uliță că unde merge, îți răspunde:

„Merg la dl învățător că a venit posta, să-mi dea Tribuna Poporului”.

Iar vara, Duminică și în serbători, se adună oamenii la un loc și ascultă la cetitori cum cetesc Tribuna, ce noutăți ne mai spune din țară și străinătate.

Înainte dar, fraților, și abonați cât de mulți „Tribuna Poporului”, că numai așa putem fi și noi un popor vrednic de laudă, dacă vom ști cât de mulți ceti și scrie. — Ioan Abrudean, econom.

— **Autorul furtului dela poșta din Arad.** În curs de 24 de ore, poliția din Arad a reușit să descopere pe autorul îndrăznețului furt dela poșta din strada Carolina.

Descoperirea s'a făcut în urma denunțului unor muncitori cu cari hoțul locuia împreună.

Hoțul e un muncitor cu numele Todor Truța, care în noaptea de Luni spre Marți a fugit la Alba-Iulia, unde azi dimineață a fost arestat. S'au găsit la el 4370 coroane.

— **Un frate — nefrate.** Ziarele din Budapesta aduc mereu amănunte nouă despre Ryhliczky Kázmér, fratele nenorocitului tânăr care a săvârșit eroheria dela Banca comercială din Budapesta. Astfel spun că chemat înaintea prefectului de poliție la început n'a voit să facă declarații. Deodată însă s'a răzgândit.

— Ei bine, știu totul și voi face declarații. Dar ce-mi dați în schimb?

— Cât ceri? îl întrebă prefectul.

— Zece la sută din suma furată!

— Atâta e prea mult! a observat reprezentantul Băncii, care asista la interogatoriu.

— E prea mult? i-se adresă Ryhliczky Kázmér. — Spune atunci dta cât îmi dai!

Și între ei a început o adevărată târguială, până în cele din urmă Ryhliczky Kázmér s'a mulțumit cu suma de 15.000 cor. și a făcut cunoscutele declarații împotriva fratelui său...

— **Descoperirea unor bonuri furate.** Din București ni-se scrie: Înainte cu vre-o patru ani, de pe biroul defunctului Eugeniu Carada, fostul di-

rector al Băncii Naționale, s'a furat un pachet cu bonuri, în valoare de 60.000 lei. Eugeniu Carada a înștiințat imediat poliția despre acest furt, însă a cerut ca faptul să nu fie dat în vileag. Ziarele au publicat totuși știrea despre îndrăznețul furt și Eugeniu Carada, văzând aceasta, a dat o publicație în „Monitorul Oficial”, în care a declarat pierdute bonurile, publicație după care a cerut anularea lor.

Niște lucrători aduși să repare însă un calorifer din camera intendentului, au descoperit ori într'un dulap părăsit aflat într'un perete, un sul în care se afla un mare număr de bonuri. Lucrătorii au dat alarma și d. comisar Ștefănescu, venind în camera în care se găseau bonurile, a descoperit sulul în care se aflau bonurile furate acum 4 ani, din cabinetul lui Eugeniu Carada.

Parchetul fiind sezizat, d. prim-procuror Hiotu s'a dus la Banca Națională și a început investigațiile.

Până acum autoritățile nu au putut să precizeze nimic asupra celui care a sustras bonurile.

— **În contra celibatarilor.** Și dieta provincială din Mecklenburg a votat o taxă asupra celibatarilor trecuți de 30 ani. Se povestește că fetele orașului au făcut manifestație de simpatie membrilor dietei.

— **Centenarul tincturei de iod.** S'a sărbătorit acum de curind, centenarul tincturei de iod, care fu descoperit în 1811. Profesorul P. Reclus a ținut să aducă acestui popular și binefacător medicament laudele ce i-se cuvin, într'o ședință a Academiei de științe din Paris. Cu această ocaziune, el a ținut să descrie „evoluția istorică” a tincturei de iod.

x **În atenția instituțiilor de binefacere** Fabrica de ghete „Moskovits” societate pe acții recomandă spre distribuire — ghete de copii, băieți și fete — fabricație proprie. Ghetele sunt făcute din materialul cel mai tare și curat, prețurile fabulos de ieftine. Comenzile se pot face acum adresându-se la filiala din strada Szabadság-tér 18.

x **Gustav Tátray — Oradea-mare, str. Rákoczy,** prăvălia pentru elită, unde se pot cumpăra lucruri de mână, pentru dame precum și necesarii, cu prețuri foarte ieftine. Telefon 783.

POȘTA ADMINISTRAȚIEI.

George Tătar, Sebeșul-Săseș. Am primit 14 cor. abon. pe sem. II. 1911.

Mihai Mercea, Reșița. Am primit 14 cor. abonament pe sem. II. 1911.

Leon Toistol

174

RĂȘBOIU ȘI PACE

ROMAN.

Trad. de A. C. Gorbul.

(Urmare).

„Iată ce este un țar, își zise Petia. Nu, nu-i voi înainta eu însumi petiția, căci trebuie o mare îndrăzneală pentru aceasta”.

El urma totuși să împingă la dreapta și la stânga, când deodată, printre umerii celor din fața sa, el zări un pasagiu acoperit cu postav roșu. Dar în clipa aceea agenții polițienesci respinseră mulțimea, și Petia primi o lovitură așa de puternică în coaste, încât totul se întunecă în fața ochilor săi, și el își perdu cunoștința.

Când își reveni în fire un preot îl susținea cu o mână de subțiori și cu cealaltă mână da lumea deoparte.

— Nu împingeți, nu împingeți, ați strivit un coconas, spunea bătrînul preot.

În vremea aceasta, împăratul trecuse și trase în catedrala Înălțării. Mulțimea se împrăstie din nou și diaconul isbuti să-l urce pe Petia, palid ca un mort, pe „țarul tunurilor”. Mai multe persoane îl plânseră pe Petia, cei cari erau mai aproape îi deschiseră haina, ajutară preotului să-l urce pe tun și mustrau pe acela cari îl înăbușiseră.

— Bietul micuț, e alb ca o rufă!

În curind Petia își reveni în fire, fața îi se coloră, durerea îi trecu și drept răsplata celor ce pățise, el se văzu instalat pe vârful tunului de unde își zicea că-l va putea vedea pe țar la întoarcerea acestuia. El

nu se mai gândea la duplica lui; singura-i așteptare era numai de a-l vedea pe țarul.

În timpul slujbei celebrate la biserică Înălțării, se iviră pe piață negustori de Kwoss, de mac indulcit și turtă dulce care plăcea atât de mult lui Petia. În jurul său lumea sta de vorbă. O negustoreasă grasă își arăta șalul pe care-l sfâșiasse mulțimea și anunța mereu costul lui exorbitant. Preotul care-l scăpase pe Petia vorbea cu un slujbaş al mitropoliei. Doi tineri glumeau cu două cameriste cari vindeau nuci, dar Petia era absorbit de dorința de a-l vedea pe țarul și de iubirea ce i-o purta. Sentimentul durerei ascuțite pe care-l avusesese în clipa când fusese înghesuit, unit cu entuziasmul pe care-l simțea pentru suveranul său, mărișeră în el solemnitatea acestui minut. În curind izbucniră salve și ofițeri, generali, șambelani începură a ieși din catedrală.

În sfârșit apărură patru bărbați în uniforme garnisite cu panglici. Mulțimea mișcată strigă: „Hura! hura!”

— Care, care este țarul? întrebă Petia cu glasul speriat.

Dar nimeni nu-i răspunse. Toți erau prea absorbiți. Atunci Petia alese unul din cele patru personaje pe cari nu-i distingea bine din pricina lacrimilor, concentră asupra-i întreg entuziasmul său, cu toate că acela nu era împăratul, și începu să strige cu vocea percută „Hura”. În același timp își zicea că a doua zi se va face soldat, întâmplă-se orice s'o întâmplă.

XV.

Cu trei zile mai târziu, un șir de echipagii strălucite staționau în fața palatului Slobotzki.

Sălile erau pline. În cea dintâi se ținea toată noblețea Moscovei, în uniformă; în cea de a doua burghezii, ne-

gustorii bărboși îmbrăcați în caftane albastre și cu medalii pe piept.

Pierre, strins în uniformă sa, care-i vinea prea strimță, se plimba din sală în sală, foarte emoționat.

Intrunirea aceasta a nobleței și a negustorimei — statele generale — redeșteptă într'insul toate vechile teorii ale Contractului social al lui Rousseau și ale Revoluției Franceze, care-l pasionaseră atât de mult în tineretea sa. Cuvintele manifestului cu privire la „consultare” îl confirmau în speranța că acel oeva solemn pe care-l aștepta de mult, se va ivi în sfârșit. El se plimba prin sală, asculta la câte se spunea în jurul său, dar nu găsi nicăiri un ecou al aspirațiilor care-l stăpâneau.

În afară de chestiile de interes zilnic, Pierre nu auzea decât discuțiuni, cam de acest fel: unde și cum vor trebui să stea mareașalii nobleței ca să salute intrarea împăratului; în ce zi să se fixeze balul?... Cum vinea însă vorba de rășboiu, principala cauză a acestei întruniri, acești oameni nu aveau decât cuvinte vage și nehotărâte.

Cu toții țineau mai mult a cunoaște părerile celorlalți, decât să le expue pe ale lor.

Intr'un grup un marinar, în retragere, vorbea cu destulă îndrăzneală. Pierre își dete în curind seama de aceasta, văzând cum oamenii cei mai calmi și cei mai nepăsători în materie politică, se îndepărtau de dânsul. Oratorul critica sistemul milițiilor.

— Am uitat noi oare militia din 1807? Ea nu a servit decât ca să-i îmbogățească pe hoți; ne-ar place mai mult conscripțiunea: noblețea și-ar da viața, am pornit-o cu toții, luându-ne și recruții. Țarul n'are decât să spuie o vorbă și vom muri pentru el.

(Va urma).

A apărut:

„Amintiri” de Al. C. Iura

ea cel dintâi volum din „Biblioteca scriitorilor dela noi”, în care se vor tipări rând pe rând toți scriitorii români din Ardeal, Țara Ungurească și Bănat, morți și în viață.

Volumul „Amintiri” are 264 pagini și cuprinde 28 nuvele, a căror subiect e luat din viața fraților noștri Moși din Munții-Apuseni și din viața autorului. Bucățile sunt scrise într-o neaoșă limbă românească și cu multă putere și limpezime, și cu mult simțământ, fiecare bucată te captivează, procumându-ți o rară mulțumire sufletească.

De mult n'a apărut la noi Români o carte așa de frumoasă și ca prezentare tehnică, mai ales ea e adevărat eveniment pentru literatura noastră din Ardeal.

Se poate comanda dela autor (Librăria Naț. S. Bornemisa) în Orăștie—Szászváros, și dela „Librăria Tribuna” — Arad. Prețul unui exemplar e 1.60 + 20 bani porto.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.

„Tribuna” institut tipografie, Nichin și cons.

REISZ MIKSA FABRICĂ DE MOBILE

în

BÉKÉSCSABA — NAGYVÁRAD

Andrássy-ut 41—43.

Rákóczi-ut 14.

(Lângă »Apollo«).

Cine voiește

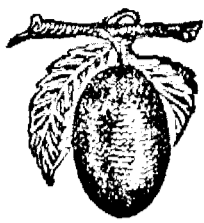
rachie curată

să se adreseze direct la firma cea mai mare românească

Greciun & Voda

din Lușoș,

care dispune de căzănării mari proprii în Bănat și Ardeal.

In atenția pomicultorilor!

Ofer altoi de pruni bosnieci ca »Balkanska Carica« (Regina balcanului) și »Kraljica Bosne« (Regina Bosniei). — Altoiul de 2-3 ani cu coroană admirabilă e cel mai bun din diferitele soiuri de pruni. Poama e foarte mare, excepțional de dulce și foarte gustoasă. Se coace spre sfârșitul lui August, când se poate folosi ca desert, pentru uscat, la fabricarea țuicei și a sligovițului. — Prunii mei nu sufer de căderea frunzelor, (Polystigma rubrum) ca de regulă alte soiuri la cari în mijlocul verii cade frunza, pricinuind stricarea poamei. Acest soi a fost premiat în diferite rânduri, cu premiul întâi din partea guvernului. A fost premiat la expoziția milenară din Budapesta 1896 și la expoziția din Viena 1897 cu medalie de aur, la expoziția internațională din Paris 1900 cu medalie de argint și în fine la expoziția regnicolară din Bosnia și Erțegovina ținută la Sarajevo iarăși cu medalie de aur. — Pentru calitatea prunilor garantez.

Sava T. Kojdić,
mare proprietar în Brečka, Bosnia.

KUN ENDRE,

atelier cu mașini electrice pentru
ascuțire artistică și homoru.

SZATMÁR,

casa L. ényay, vis-à-vis
de Tribunal.

Se recoman. pentru pregătirea și ascuțirea oricărui soi de cuțite, ca cuțite pentru căsăpie și bucătărie, pentru masă și bricege, unelte pentru ciobotari și cojocari precum și ascuțirea bricelor pre lângă prețuri convenabile și execuție ireproșabilă.

La trimiterea a 6 brice barberilor
le socotesc taxa numai pentru 5.

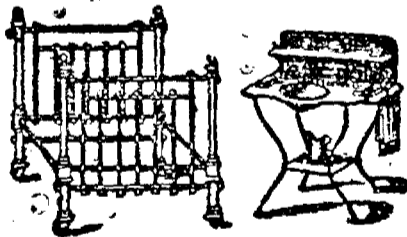

Telefon Nr. 847.

Garai Károly,

fabrică de mobile de fier,
ARAD,

József főherceg-ut 11. colțul str. Karolina.

Lucrează mobile de aramă dela cele mai simple până la cele mai moderne, — espediție internațională în toate părțile lumii. Reprezentat în toate orașele mai mari din țară și străinătate.

M. Schromm mehanic

Brașov—Brassó
Hosszú-utca No. 27.

Recomandă în atențiunea onor. public
din loc și jur

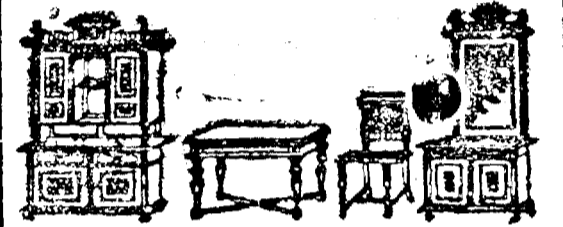
marele său atelier mehanic
aranjat în Brașov, Hosszú-utca 27, unde
se efectuează tot felul de lucrări atingă-
toare în această branșă, precum:

mașini de cusut, biciclete,
gramofoane și apaducte,
pe lângă prețurile cele mai convenabile
și execuție solidă și punctuală.

MAGAZIN DE MOBILE

Joan Réthi

șimplar artistic pentru edificii și mobile, în
Sibiu—N.-szeben, Elisabetg. 20.

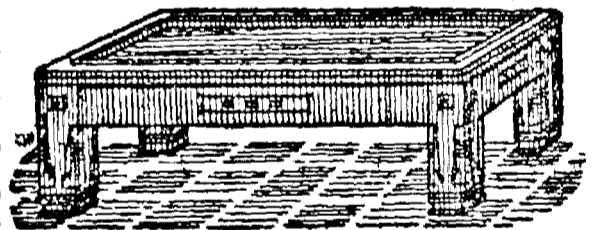

Primește ori-ce lucrări pentru aranjamente de
școale, biserici, magazine, birouri și
locuințe, deasemenea pentru clădiri, lucrări
în cel mai modern stil, pe lângă liferare
promptă prețuri moderate și din material uscat.
Desemne și proiecte fac grabnic și gratuit.

— Premiat la expoziție cu medalie de aur. —

H. PÁLLÁN succesor Styászni József

prima fabrică ardeleană de biliarde și șimplărie în
Kolozsvár, Dávid Ferenc-u. 3.

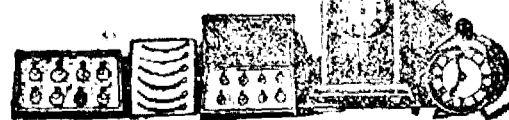

Primește aranjarea completă a cafenelelor.
La cerere trimite instalatorul de biliarde și în
provincie. — Ține mare asortiment de biliarde
noui și vechi, bile, cheuri, etc. — Firma fondată
la 1875. — La dorință face și țirg de schimb.

JOHAN GENSTHALER

gluvaergiu și ciasnornicar,
în Orăștie. Szászváros.
Filială în Szászsebecs.

Vânzare de juvaere, de aur și argint
și ceasnornice pe
lângă garanție și
prețuri moderate. —
Să fac orice reparaturi
de juvaere și ceasnornice
de aur, repede
precis și ieftin. —
Serviciu conștiințios. —

MOTOARE ȘI LOCOMOBILE

cu olei brut, dela 4—100 HP.

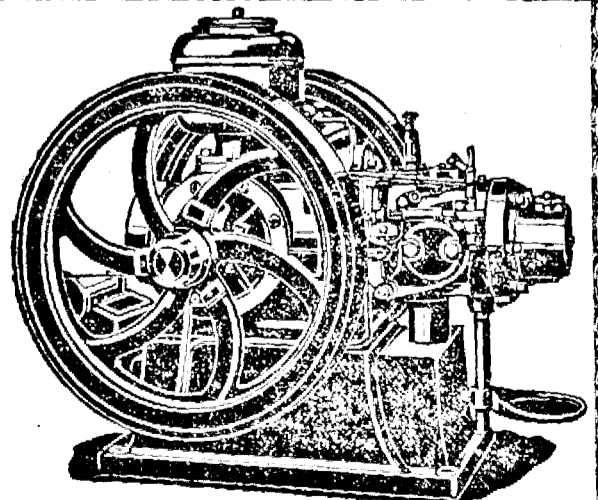
Motoarele mele patentate au regulator cen-
tral și mecanism de așezat cu mâna. —
În urma arderei regulate a oleiului, motoa-
rele nu produc nici un miros nepăcut. —
Nu trebuie curățit des!

Spese de funcționare pe oră 1 1/2 filer.

Surányi Viktor,

inginer-mechanic diplomat.
Budapest, VI., Lázár-utca 18.
(Îndărătul Operei)

Condițiuni favorabile. Prețuri ieftine.
Intermediarii primesc recompensă.

Motoare cu benzin și gaz.

2 învățăcei

se primesc îndată în legătura de cărți
Iustin Ardelean, Arad, Str. Weitzer 13.

MOBILE

pentru dormitoare, sufragerii, locuințe garzon, saloane, otele, cafenele, restaurante și palate; mobile de aramă și fier, covoare, perdele, candelabre, plane se trimit oriunde pe lângă plătire cu bani gata, ori în condiții favorabile de plată. Album bogat ilustrat 1 coroană.

La aranjare deplină trimitem
voiajeur pe speșele noastre.

MODERN LAKBERENDEZÉSI VÁLLALAT
Budapest, IV., Gerlóczy-utca 7.
(Lângă primăria centrală.)

Cel mai convenabil
cadou de Crăciun
este mașina de cusut

care se poate cumpăra la prăvălia
Singer Co
societate pe acții.

Arad, József Főherceg-ut 9. sz.
(Vis-à-vis de biserica luterană).

La cerere se dă gratuit prospectele de lipsă.

P. T.

Subscrișii avem onoarea a face cunoscut On public din loc și jur că prăvălia noastră de pește și fructe sudice, care există de mai mulți ani în casa noastră proprie Strada Hirschner No 4, am mărît-o introducând și

mărfuri de coloniale și delicatose

Zilnic: Pește proaspăt; cafea proaspăt prăjită făină și petroleu; toffelul de brânză.

Pelângă acestea purtăm și mai departe negoțul de pește și fructe sudice.

Halva în engros dela 5 kg. în sus cu prețul de 1 coroană 30 fileri per kg. — în toată ziua proaspătă.

S'a început deja sezonul de pește sărat!

Prin mijloace suficiente și legături cu firme de primul rang suntem în plăcuta poziție a oferi Onor. public mărfuri bune și cu prețul cel mai redus.

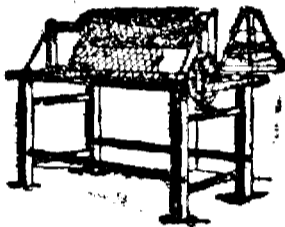
Rugăm deci pe on. public a face o încercare și a să convinge de calitatea cea mai bună și de prețul redus al mărfurilor.

În speranță că On. public ne va da binevoitorul său sprijin semnăm

Cu stimă:

Frații Gingold.
Brașov.

Cele mai excelente instrumente pentru săparea de

fântâni arteziene le pregătește și expediază

Várady Lajos,

fabrică de instrumente

Hódmezővásárhely,
VI, Ferenes-utca.

Nu trebuie să anteprenori; domeniile, comunele, singuraticii: singuri pot face săparea cu instrumentele mele.

Primlucrător mijlocesc.

Recomand și mașini pentru împletitul de sirmă.

Catalog de prețuri trimis gratis și franco.

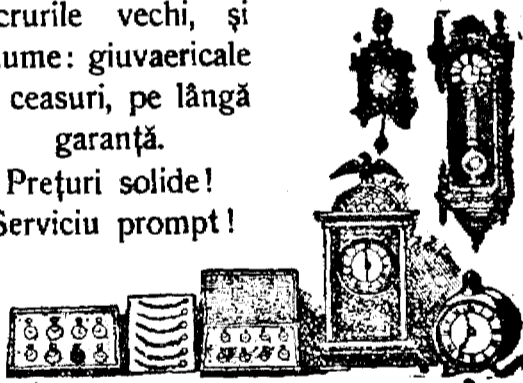
Premlat la 6 expoziții.

Schapira Arnold

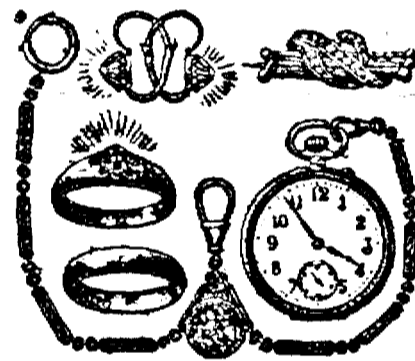
giuvaergiu, ciasornicar și optician,
Brassó, Strada Porții 36.

Mare asortiment în ceasuri de buzunar, de aur, argint și nickel, în ceasuri de părete. Giuvaerice fine, cu briliante, obiecte de lux în argint și articole optice. În atelierul meu se reparază ca nouă, lucrurile vechi, și anume: giuvaerice și ceasuri, pe lângă garanță.

Prețuri solide!
Serviciu prompt!

A. Slepák, giuvaergiu și
ceasornicar
Marosvásárhely, Széchenyi-tér 43. sz.

Mare asortiment în ceasuri de buzunar de aur, argint și nickel, în ceasuri de părete. Giuvaerice fine, cu briliante, obiecte de lux în argint și articole optice. În atelierul meu se reparază ca nouă, lucrurile vechi, anume giuvaerice și ceasuri, pe lângă garanță. Prețuri solide! — Serviciu prompt!

Fiind cumpărarea pianelor afacere de încredere,

cea mai bună garanță o dă în astfel de cazuri, renumele unei firme de o vechime de 40 de ani. Astfel zace în interesul ori-cărui cumpărător, ca înainte de cumpărare să privească depozitul firmei

TRISKA J. Cluj — Kolozsvár,
Strada Bartha Miklós 14.

cu pianele cele mai renumite fabrici streine, cari se vând cu prețul fabricii, chiar și pe lângă plătire în rate.

Singura agentură din Ardeal a pianelor »Wirth«.

Are în depozit pian: Schiedmayer, Bösendorfer, Ehrbar, Winkelmann, Förster, Stingl, Stelzhammer, Richter, Gössl.

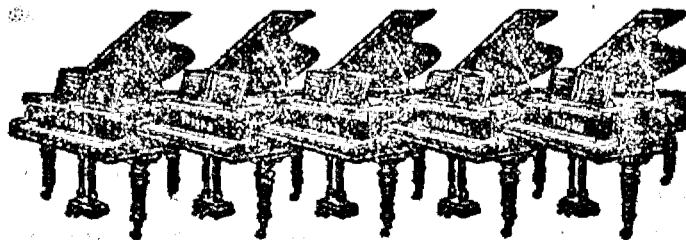
Piane vechi se prețuiesc și se schimbă cu alte nouă, pe lângă plățirea diferenței.

Efectuează reparaturile cele mai gingașe și acordează cu acurateță.

10 ani garanță

și acordare gratuită de un an.

Scrisorile de recunoștință
stau la dispoziția cumpărătorilor. — Telefon 419.

Nici o damă să nu întârzie așa face

costumele precum și altă îmbrăcăminte pe stilul englez și francez; pe cari le poate comanda la mine; garantez pentru chic, lucru după jurnalelele cele mai nouă. Serviciu prompt! Pentru damele cari nu sunt din loc, primesc și două probe la zi. — Se poate comanda și prin poștă la cari dau însușirile cele mai nrgente. Haine și costume de doliu să fac în 24 de ore. Rugând pentru binevoitorul sprijin semnez cu stimă

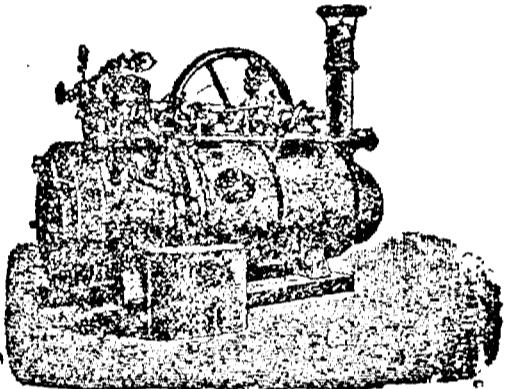

George Rummel

croitor englezesc și franțuzesc pentru dame.
Nagyszeben, Str. Honterus Nr. 5.

Prima industrie de cazane din Ungaria de sud.

Szatmáry Mihály, turnător de cazane,
Szeged,
Szentháromság-utca 41. sz. (casa prop. ie).

Aduc la cunoștința on. public, că atelierul meu de cazane l'am înoit cu diferite mașini, așa că sunt în stare să satisfac ori-ce comandă. Pregătesc cazane pentru abur, repar cazane la mori, corăbii, cazane de apă, petrolu, spirt și chiar și cazane la locomobile.

Nici o fabrică de gramafoane și cufioane nu poate să lifereze mai ieftin ca

Reich Aladár,

atelier de instrumente muzicale.

Budapest, VIII., Népszínház-u. 27 T.

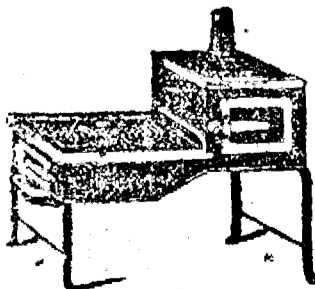
Catalog gratuit.

CARL GÜRTLER

lăcătuș artistic și pentru edificii

SIBIU Str. Elisabeta 26.

se recomandă la toate lucrările ce se țin de specialitate mai ales LA ZIDIRI NOI.

Lucrări ornamentice, precum peatră grilaj, grilaj la morminte și galerii, se pregătesc conform gustului în modul cel mai succes. Paratonere și montarea lor. Instalațiuni de apeducte, closete, baie, introducere electrică executate cu măiestrie. Reparaturi se primesc. Mare magazin de căminuri perpetue în diferite mărimi.

Carl Gürtler junior.

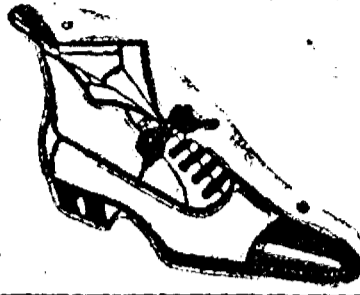
Pregătite în atelierul său propriu.

Anton Juratsch, pantofar pentru domni, dame și copii,

Nagyszeben, Strada Reisper nr. 11.

Recomandă în atenția on. public din loc și provincie

Material prima calitate!

prăvălia sa de încălțăminte

pregătite în atelierul său, după cerințele modei și ortopediei, cu prețuri foarte moderate.

Reparaturi execut ieftin!

Serviciu prompt!

Prețurile cele mai moderate!

Schrimpl Szaniszló

cea mai mare turnătorie și fabrică de luminări de ceară în Ungaria de sud

Temesvár-Gyárvaros, Fő-utca.

Recomandă comercianților: turte și prăjituri cu miere, precum și luminări de ceară, albe și colorate, facile cu preț moderat. — Bisericii se dă la cumpărarea de luminări rabat. — Comandele se îndeplinec prompt.

Invenție senzațională.

Brevetat sub No 3956.

Scutit prin lege sub No 141.

ANTICOL

În atenția prăsititorilor de vite!

ANTICOLUL e de un efect uimitor **COLICEI.** în contra:

Experiența de doi ani la regimentul I. de husari arată că în contra colicei nu există un alt leac mai cu efect decât **ANTICOLUL**, deoarece în toate cazurile și un prav ajunge ca să producă efectul așteptat. La cai în cazurile cele mai grave e destul un prav, vindecare la 1^{1/2} ore. La vite cornute 1 eventual 2 pravuri, vindecarea 1 oră în propriul interes comandă o cutie, ca să o ai în caz de lipsă, costă 4 coroane (2 pravuri).

Se poate comanda la:

LABORATORUL ANTICOL

Mayer Ignác, med. veterinar șef reg. Brașov.

Kaiseri. und Königl. Husaren-Regiment Kaiser No 1.

Certificat.

Subsemnatul am folosit preparatul dlui Mayer Ignác, medic veterinar de stat, la boala așa numită colică, atât a cailor mici cât și la ai regimentului, cu un rezultat uimitor, pentru care, precum și pentru forma ușor de usat îl recomand cu căldură orișicui.

Brașov, 21 Aprilie 1896.

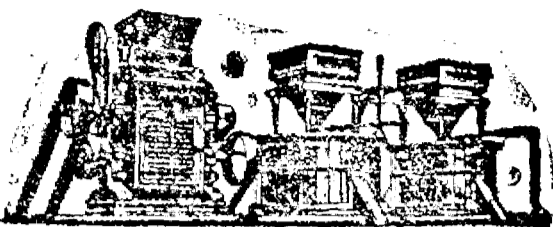
(L. S.)

ss. Litke, colonel.

Societate act. de mașini agricole și mehanice

(Mezőgazdasági és műszaki R. T.)

Nagyvárad, Rimanóczy-u.1.

Mare depozit de mașini agricole și mehanice.

Liferează: mașini agricole și industriale, unelte, *aranjamente de mori*, mașini de abur, motoare cu olei, benzin și gaz. Automobile, articole californice, curcubete, pentru vin, bere și apă. Olei pentru mașini și cilindre.

Tofelul de unsori pentru mașini, saci, ponevi, valtrapuri, ștreanguri și pălămare; curele pentru mașini, **pumpe**, mașini pentru vin și viticultură precum și utensilii; stropitoare, îngrădituri de sârmă, **cumpene**, desinfectorii și dulapuri de salvare.

Secție de electricitate și mașinării.

Nr. telef. pentru oraș și comitat 509

BANI

pe moșii și case de închiriat din Arad

cu amortizație de 10—70 ani

după mărimea sumei împrumutate cu 4, 4¹/₄, 4¹/₂, 4³/₄ și 5%, pe lângă dividendă de mijlocire și amortizație de interese corăspunătoare până la valoarea cea mai mare.

Spese anticipative nu sunt, la dorință anticipen spesele de intabulare, converten dateriile de interese mari.

== Resolvare grabnică, serviciu prompt. ==

SZÜCS F. VILMOS

Representanța pentru mijlocirea de împrumuturi a

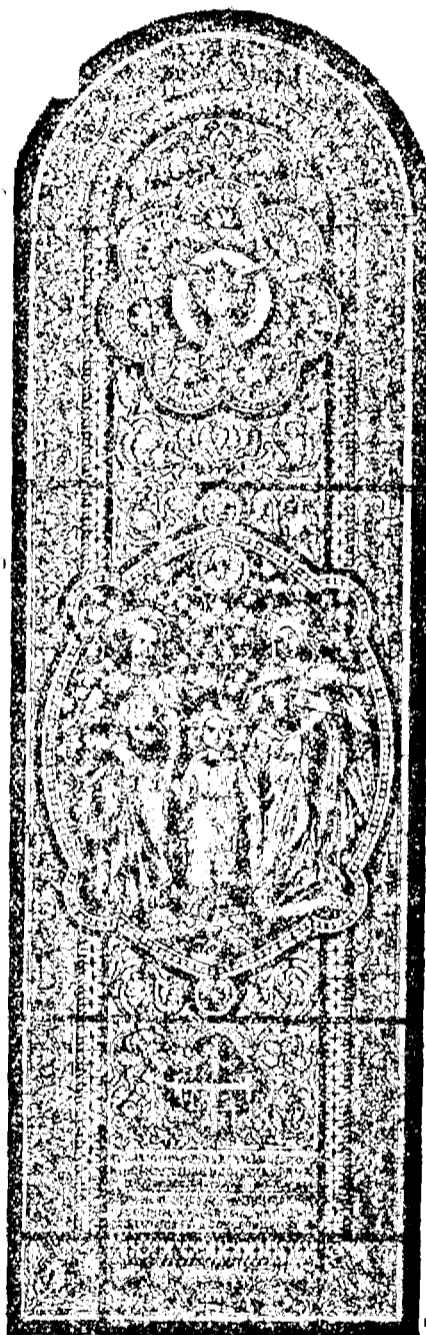
Institutului pentru credit fonciar din Sibiu

pe teritoriu. comitatului Arad, orașului Arad, comitatului Bichiș, Gyula, Ciaba.

ARAD, Karolina-utca 8. (Casa proprie.)

(Lângă filiala Poștei.)

Prisose pe lângă onorar acuisitori de afaceri abili și demni de încredere.

Ligeti Sándor,

colorator de geamuri, atelier industrial pentru mozaicuri de sticlă și rame de aramă.

Budapest,

IV. Papnevelde-utca 8. sz.

Lucrează artistic geamuri de biserică colorate, mozaicuri de sticlă și rame de aramă dela cele mai simple până la cele mai complicate, cu prețuri moderate. — Geamurile aproape tuturor bisericilor gr. cat. sunt lucrate în atelierul meu, între cari și ferestrele bisericii noui zidite din Szász-Ujfalu (lângă Aiud) toate sunt lucrate în atelierul meu propriu.

Magazie de articlii pentru biserici și preoți.

GEORGE JANCOVICI, ARAD,

Forray-utca 2.

Postavuri de re-
verenzi-, briuri
preoțești-, roșii,
vânate și negre.

Aduc la cunoștința onoratului public, că au sosit **noutățile de toamnă și de iarnă** în stofe, mătăsuri, delainuri, zefyruri, cretoane, batisturi, — ciorași împlețiți în temniță — și multe alte articole cari nu se pot toate însira.

Cea mai bogată
magazie în articlii
pentru sfintele
biserici și preoți.